

GAZDASÁGI LAPOK

39. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909 Szeptember 26.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-



den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól
és figyeljünk a védjegyre!

Minden zsák ólomzárrel és
tartalomjelzéssel van ellátva!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,980.100— K

Tartalékok 1,255.767'35 „

Összesen: 3,235.867'35 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg	61.730'60 „
1902. „ „	59.732'26 „	1906. „ „	39.243'65 „
1903. „ „	109.331'73 „	1907. „ „	41.877'32 „
1904. „ „	72.483'23 „	1908. „ „	81.088'76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölségből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsége közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Eladó rendkívül jutányos árban

2300 magyar holdas birtok,

2 órányira Budapesthez, csinos kastély; kitűnő gazdasági épületek.

Röjtöki BAUER ANTAL

Budapest, VIII., Baross-utca 4.



NOBEL D.

Budapest, VII., Károly-körút 9.
szijgyártó, nyerges, bőröndös.

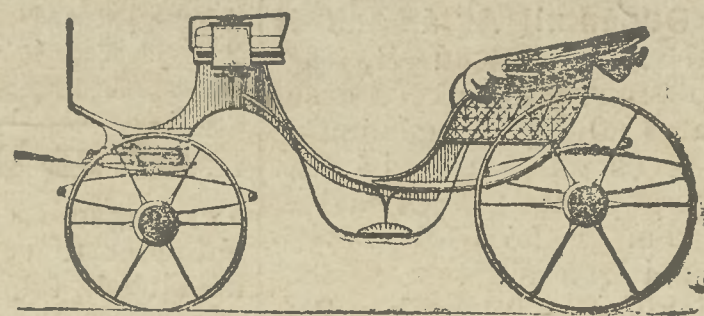
Ajánlja saját gyártmányait: **Lószerszámok, nyergek, utazó-, istálló- és vadászati czikkek, lópokrócok,** valamint **takarók, ostorok** stb.

Javítások pontosan eszközöltetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.



Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyancsak mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsakavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytámas acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.



Budapest

utcairól
összegyűjtött

lóhulladék,

dusan fekáliákkal composti-
rozva, valamint egyéb minőségű

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogént. Őszi vetések alá különösen ajánlható. Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál:

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Budapest, V., Bálvány-u. 26. sz.

Telefon 31—79.

Telefon 31—79.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tának el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

l. ap

Szemle. — y.	678
A gabonatözsde reformja. — N. D.	678
Tárca. Calendarium, Oeconomicum, Perpetuum	678
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán	679
Az őszi kalászosok vetése. — Jalsoviczy János	680
A Demtschinszky-féle gabonamivélés	681
„Maklaren” gözkeje. — Gotnár Sándor	681
Az ideai komlótermés és értékesítéséről. — y. s. dr.	682
Borértékesítési mizériák. — Halászy Lajos	682
Az antialkoholizmus és bortermelésünk. — Teleky Andor	683
Könyvismeret. A mezőgazdasági munkabérek. — Az állatorvosi főiskola évkönyve	684
Kérdések és feleletek	684
Kérdések: Zab utáni árpa. A. B. — Magtárpádló bézaga- inak betömése. J. B. — Lehet-e a jég eltartásánál a szalmát nélkülözni. F. B. — Házi paprika-örölő. F. B.	
Feleletek: A tehenek szarvyűrűi. D. L. — Műtrágya a csalamádé után vetett here följavítására. P. — Milyen csemege szőlőt termeljen. P. — A bor szesz- tartalmának mérése. D. L. Biró Gusztáv, Halászy Lajos	684
Hírek	684
Aprók	685

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felkérjük azon t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése október hó 1-ével lejár, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 korona.
Fél évre	8
Negyed évre	4

A „Gazdasági Lapok”
kiadóhivatala.

Kiadóhivatalunk tisztelettel értesíti előfizetőinket, hogy a Gazdasági Lapok 1, 2, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 lapszámait teljesen elfogytak s így ezen számok megküldése iránt érkező megkeresések figyelembe többé nem vehetők.

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Heremagvevők kartellja. — Van mégis buzánk. — Papiros buzánk!)

Szept. 20-ikáig tartott a meleg nyár. Ekkor hatalmas esőzések köszöntöttek be az ország nagy részében, úgy hogy a megkezdett vetési munkálatoknak egyidőre szünetelniük kellett.

Már több is a nedvesség mint kellene. A kik szept. elején elvetettek, azoknak már gyönyörű zöld vetéseik vannak. De mit mond hozzá a hesszeni légy? A jó Isten a megmondhatója. A gazdák így okoskodnak. Ha korán vetek, akkor a hesszeni légy kárával rémitenek. De ezt tapasztaltam világ életemben, hogy mindig a korai vetés volt a legjobb. Vessünk tehát korán! Hogy jó-e ez az okoskodás, azt a jövő év mutatja meg. Az faktum, hogy mult ősszel nem is volt kikelt vetés, csak tavasszal jó későn bujtak ki az őszi és mégis volt hesszeni légy. Hát ez hogyan lehet? A hesszeni légy élettana nincs kellőleg kitanulmányozva. Az angol király által bérbevett hesszeni katonák vitték ki az amerikai szabadságharc idejében Amerikába; és a megfigyelés az, hogy némely évben föllépnek, sok ideig meg nem tudni róluk. Ez a tapasztalás Németországban is. Ha ideje van, akkor van, ha nincs, nincs. Így fejezzük ki ezt a gazda nyelvén. A sok eső miatt azonban az őszi munkálatok elkéstek. A burgonyaszedés, vetés, kukoricza törés, szüret, répaásás egymás hátán vannak, és a gazda azt sem tudja, hogy melyikhez fogjon. Még közbe kaszálni is kell luczernákat, vöröshereket, mert a nedves időjárás megnevelte azokat is.

Minthogy a vörösherek nagy része a mult őszen kiszáradt, kiszántották, és így csak kevés részén az országnak foghattak magot. De itt-ott mégis csak sikerült. Ezt a keveset is olesón akarja a magkereskedők egy csoportja kézhez kapartani, s hogy ez sikerüljön, kartellba is léptek a végből, hogy áron alul veszik meg a gazdáktól. Azt kérdezzük, hogy a gazdára nézve már nincs semmi, a hol kartellel ne találkoznék. Az ipari kartellek folytán drágábban kell megfizetnie minden iparcikket a mire szüksége van. Eféle heremag kartellek révén pedig a mit elad, azt áron alul kell eladnia. A régi rómaiak törvényeket hoztak eféle összebeszélések ellen. Okosabbak voltak mint a mi törvényhozóink. Azt mondják, hogy ezt így kívánja meg a szabadverseny. A kartell tehát a szabadverseny keretébe szerintök beleillik. Fain okoskodás!

De örömmel olvassuk a lapokból, hogy mégis csak van buza. Mi azt látjuk ugyan a vidéken, hogy nincs. A vidéki gőzmalmok eszeveszetteen futkosnak a termelőkhöz és buzákat vagy életet követelnek. De a gazdák vállukat vonják: nem termelt! A vidéki malmok pesti árakat fizetnek, és még így sem kapnak. Hát hova a menydörögös ménykőbe lett a buza? A földmivelési minisztérium legutóbbi kimutatása szerint igenis 33 millió mázsa buza az országban. Kell lenni! Az országos gazdasági egyesület nagyérdemű

igazgatója Rubinek Gyula is ezt szuggerálja, mert a syrenek hangján beszél rá a gazdákat, hogy adják el a buzájukat, és ne hagyják leszorítani a magyar búzát importált román és orosz búzák által. A földmivelési minisztérium csak annyit concedál, hogy nem vette tekintetbe a be nem vetett és a kiszántott területek nagyságát. Ez persze még levonásba jön. Az országos statisztikai hivatal ezt majd kikeresi, ha csak be nem csapják a falusi jegyzők, a kik közül bizony nagyon soknak a nagy hasából táplálkozik az országos statisztika.

A mi nézetünk az, hogy vagy jól kell csinálni valamit vagy sehogysem. Már pedig a terméstartatok begyűjtésének módja oly silány, hogy kár az ország pénzét rávesztegetni. Kidobott pénzért a semminél is rosszabb eredmény! Csak ne lennének oly zavaros politikai állapotok, az országgyűlésen szóvá tennék ezt a naivnál is több módot, melylyel az adatokat nálunk a termésmennyiségek kiderítése végett begyűjtik.

De ha már slendrián munkát csinálnak, vigye a tatár, de legalább ne ordítanak vele tele a világot. Nyugatra a csendes Óceánig, keletre Japánig tele van a világ Magyarország terméstartaival — tehát az idén a papiros buzával, mert kétféle papiros buza van ám! Az egyiket a tőzsdén adják és veszik, a másikat a hivatalos terméskimutatásban olvashatjuk.

Szegény Rubinek Gyula szóról-szóra igaznak vette ezeket a kitrombitált adatokat, és kirohást tett a csendesen spekuláló gazdák ellen. Mi csováltuk a fejünket mikor ezt olvastuk, és az volt a véleményünk, hogy Rubinek Gyula ur nagyon bátor ember. Hátha mégis föl megy a buza ára? Daczára a román és orosz behozatalnak? Mit fog tenni Rubinek Gyula ur, ha a ráhallgató gazdák követelni fogják tőle a korona vagy forint differenciát az ő papiros buzájáért?

A mi kitarnyalóztott termés kimutatásunk is csak azt bizonyítja, hogy a magyarnál nagyobb szájhős nincs kerek e földön. Üzleti érteke e mellett nulla. Bezzeg másképp tesz az osztrák sógor. Hl gat, és harapófógóval se tudsz tőle többet kivenni, mint azt, hogy jó közepes vagy gyenge közepes a termése. Az igazat megmondja, de csak egy év mulva. És így tesz minden más nemzet; azzal a külömbséggel, hogy az amerikai és orosz úgy hazudik mintha könyvből olvasná.

Mi, a kik a külélettel folytonos kontaktusban vagyunk, csak annyit látunk, hogy az ország sok ezer kis malmában kevés buza mellett a nép már is árpát öröl. Emberek ne pocskoljátok el árpátokat! Mi marad a disznónak? Van hivatalos papiros buza millió és millió. Azt örömlétek és egyétek!

y.

A MAGYAR LEGELŐNYÖSEBB A
MEZŐGAZDÁK GABONA
SZÖVETKEZETE UTJÁN ÉRTÉKESÍTÉSE.
V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ♦♦♦♦♦ Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

A gabonatőzsde reformja.

Innen onnan egy hónapja lesz, hogy Kossuth kereskedelmi miniszter leiratban arról értesítette az „Omge“-t, miszerint a tőzsdének és a tőzsdebiróságnak reformálását célzó törvényjavaslatokat az igazságügyminiszteriumban már annyira előkészítették, hogy a javaslatoknak a törvényhozás elé terjesztése még ebben a naptári évben remélhető. Érdekes, hogy a magyar kereskedelmi miniszter e leiratát megelőzte az osztrák kormány egy sürgető átirata, melyben kérdést intézett kormányunkhoz aziránt, vajon miben áll az új kiegyezést magában foglaló államszerződés azon része, melyben a kormány a budapesti tőzsde reformálásért vállalt szavatosságot. Mindebből csak azt látjuk, hogy kormányunk megszimatolta az osztrák sürgetést s erre volt nyilvános visszhang az „Omge“ hez intézett leirat, hogy az megnyugtatóra szolgáljon itt és a Lajthán tul is.

Amennyire szívesen és örömmel vették tudomásul a leiratot a gazdák, ép oly keserűséggel vettek róla tudomást az érdekelt kereskedelmi és tőzsdekörök. Hja, ezek a jó urak ott az aranyborju templomában szentül hitték, hogy a tőzsde reformját magára a tőzsdére fogják bízni, s imígy vagy ad graecas calendas húzódik a dolog, vagy — ha már épen muszáj — csinálnak afféle „vakulj magyar“-szerű önreformot, a saját maguk szája ize szerint. Menyköcsapásként ható meglepetés volt hát az Omgéhez intézett leirat, a mely a Szabadságtéri palota sokadalmában valóságos konsternációt keltett. A tőzsde szolgálatában és zsoldjában levő napi és u. n. szaklapok már meg is kezdték e miatt a kormány elleni akcióit; egyelőre ugyancsak a bibliai Jeremiás siralmaikat keseregik és panaszkodnak, de be van ígérve a komoly és erős harc is, a mely — jól tudjuk — nem is fog elmaradni. Egyik pénzügyi szaklap, a „Hitel“ már meg is kezdte az előcsatározást s támadva és gúnyolva az agráriusokat és az agrárpártinak nevezett kormányt, kisüti, hogy a kiegyezést megkötő kormány hazafiatlan tettet követett el, a mennyiben a kiegyezésben tett kötelező a „közös ügyek“ sorozatát szaporítja, mert ez ügyben az osztrák kormány és az osztrák törvényhozás akarata befolyásolja a magyar kormányt és a magyar törvényhozást. Hogy ennek a dolognak ilyen közjogi jelentősége lenne, azt csak a tőzsde vizein uszó „Hitel“ hiszi vagyis inkább szeretné el-

hitetni. Tudtunkkal ezt a reformot kerek 2 évtized óta sürgetik a gazdák itt és odaát. Az osztrák törvényhozás nem is tért ki a gazdák e jogos kívánsága elől s odaát már élővalóság a határidőüzleti tilalom. Igen ám, de a budapesti tőzsde polyp-csápjai átérnek Ausztriába is, és nemcsak a magyar, de a lajthántuli polgárok és gazdák közül is szedi az áldozatokat. Ez ellen polgárait megvédeni az osztrák kormánynak kötelessége volt s csak ezt teljesítette, ha írásba foglalva kérte a magyar kormánytól a budapesti tőzsde reformjára vonatkozó kötelező ígéretet, amit annál könnyebb volt megadni, mert ezzel viszont a magyar kormány tartozott magyar gazdaközönségének.

A tőzsde tanácsa pedig vessen magára. A dolog odiumát viselje békével és türelemmel. Az önreformot tudniillik több ízben megígérte, de a rendelkezésére állott 20 esztendő alatt sem cselekedte meg. Toldozott-foldozott, de egész munkát nem végzett. Ezzel pedig csak azt mutatta ki, hogy erre képtelen. Ami természetes is. Mert hát ki látott már olyan modern embert, a ki magán harakirit végez? Nem bolondok a t. tőzsde korifeusok, hogy önként és saját maguk rántsák ki maguk alól a gyékényt!

Fölmerül azonban most már a kérdés, milyen is lesz az a reform, amit az igazságügyi kormány készít? Erre most már igazán kíváncsiak vagyunk, mert a jelen naptári év már az utolsó negyedébe lép s illő, hogy az érdekeltek is tudomással bírjanak róla és megvitassák, mielőtt az utolsó fórumhoz, a törvényhozás elé kerül. Ha a gazdák sürgették a tőzsde törvény megalkotását és előterjesztését, az ép oly jogos volt, mint a mily jogos a tőzsdekörök ama követelése, hogy e kérdésben őket is hallgassák meg és ismertessék meg velük a javaslatot, hogy reá észrevételeiket megtehessék.

Az igazságügyi, valamint a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterek is azonban hallgatnak, mint „dinye a füben.“ Pedig nem lenne megsértése az állami érdeknek, ha az érdekelt gazda és kereskedelmi köröket tájékoztatnák. Hozzászólva és jól meghányva-vetve: lesz a munka és a törvényjavaslat tökéletes; amit a bírók tudós paragrafus gyártói összeirnak, abban nincs benne a gyakorlati élet, s ép ezért szokásos és szükséges is, hogy minden új törvényalkotás az érdekeltek megvitatása alá bocsáttassék.

Nagy megnyugvást kelthet azonban a gazdakörökben az, hogy a készülő tőzsdereform ja-

vaslatra nézve az alkotók mintául vették az 1903. évi osztrák és az 1904-ben módosított német tőzsdetörvényt, figyelembe véve egyúttal a francia tőzsdetörvényt is. Találunk azonban a készülő törvényre nézve pozitív irányelvet a kiegyezés zárójegyzőkönyvében is, a hol a tőzsdereformra vonatkozó 21. cikkre nézve szó szerint ez foglaltatik: „A budapesti árutőzsde üzleti forgalmának reformjáról a magyar királyi kormány abból a szempontból fog kiindulni, hogy az irreális jellegű, különösen pedig a játék jellegével bíró tőzsde-ügyletek megakadályoztassanak és hogy a tőzsdeügyletek kötése — lajstromozási kényszer behoztala nélkül — csakis az erre hivatottak körére szoríttassék.“ Ebből a rendelkezésből nyilvánvaló, hogy a határidőüzlet irgalom nélkül eltávolították és hogy ezzel meg fognak egyszer és mindenkorra szünni a papirosbuza és az ezáltal előidézett mesterséges kínálat és áralakítás ellen felhangzott panaszok.

Hogy a tőzsdetörvényt az igazságügyi miniszteriumban készítik, annak magyarázata pedig az, hogy a tőzsdebirósági és a bíraskodásról szóló javaslat előkészítése már a modern jogrenddel leendő összeegyeztetés szempontjából is ide tartozik; mivel pedig a reform nemcsak épen a gabonahatáridőüzletre szorítkozik, hanem magát a tőzsde intézményét is közelről érinti és hatalmas, a kis exisztenciák védelmét célzó korlátozásokat statuál, a melyre nézve hathatós magán- és büntetőjogi kautelák, szanekciók tervezetnek: világos, hogy a törvényjavaslatot — az érdekelt gazdasági miniszteriumok bevonásával — csakis az igazságügyi miniszteriumra lehetett és kellett bízni. A törvényjavaslat elfogadásával ugyanis megszűnven a határidőüzletek, az ebbeli tilalom biztosításáról törvényes intézkedéseket kell létesíteni, ami viszont a tőzsde — eddig önállóságnak nevezett — mindenhatóságát dönti le s egyszerűen megszünteti az usanczeokat és a tőzsdészerű határidőüzletek kötésére és lebonyolítására szóló üzleti szabályokat. Ennélfogva a jövőben gabonában és malomtermékekben tőzsdészerű határidőüzleteket kötni tilos lesz és amennyiben ilyenek mégis előfordulnának: azok jogilag semmiek, a velük foglalkozók pedig súlyos büntetés alá esnek. Fontos intézkedés az is, hogy a törvény hatalmas befolyást biztosít a kormánynak a tőzsdére, tagjainak sorát pedig kizárólagosan csak azokra szorítja, a kik az áru

TÁRCZA.

CALENDARIUM OECONOMICUM PERPETUUM,

Az az

Majorságról írt Laistrom, mellyből minden Major-Gazda horúl-hóra egész esztendő által mit munkálodtasson a Majorság-körül, megtudhattya Töb-beknek hasznára újonnan Ki-nyomtatott Harmadszor.

OCTOBER, Mind Szent hava.

Ebben az hónapban 31. nap vagyion.

226. Ebben az hónapban, szőlőt kell szedni, ha jól meg-érett, és préselni: főképen ha egyszer, vagy kétszer meg-csipi a' dér, az időnek alkalmatossága szerint; mert a' szőlő, az ő érettségében nem maradhat, tovább hat napnál, avagy egy negyedéig az hódnak; a' ki elébb szed, annak álhatatlan bora lészen; a' ki későbbben, kárt tészon az szőlő vesző-

nek. A' ki hold töltére szed, jobb, és erősebb bora lészen, hogy nem mint az új hóldra. Leg jobb szedni, mikor az hóld teli. A' ki azt akarja, hogy nyúlós ne légyen a' bora, hóld-fogytára szedgyen.

Káposztát le vagdálni, tizen egy, vagy tizen negyedik nap tájában ennek az hónak. Sárga, és fejér repát ki-ásni, utolsó fertályán.

227. Sernek való szalatott, és árpát készíteni.

Télre való fát, és rést vágni utolsó fertályán.

Halas tókat ki halászni Sz. Gál napján, az az 14. Octoberben.

A' szőlőt bé fedni, a' hol szokás, és karót vonni.

228. Káposzta, és répa levelet, a' ház hejára ho dani, meg-szárasztani, hogy télbe a' hol kevés az eledel, a' marhának meg-főzhessék.

A' szántó földeket, és szőlőket megént ganéjzoni kell; ha az idő és alkalmatosság engedi, az mit télben kellene el végezni.

Télre való kerti veteményeket, ennek az hónak 16. napja előtt, ki kell a' földből szedni,

és a' pinczében vinni: főképen azokat, a' kiket tél után magnak hadni akarnak.

229. Ebben az hónapban gyümölcs fákat, úgy mint almát, kört-vélyt, cseresznyét, és több efféle kemény fákat, által-ültethetni. Hasonlóképen vad fákat, a' kik óltani valók lesznek, két vagy három nappal hóld tölte előtt, vagy utána.

Azon képen salátát, káposztát és a' mit Augustusban vetettek, által-ültethetni.

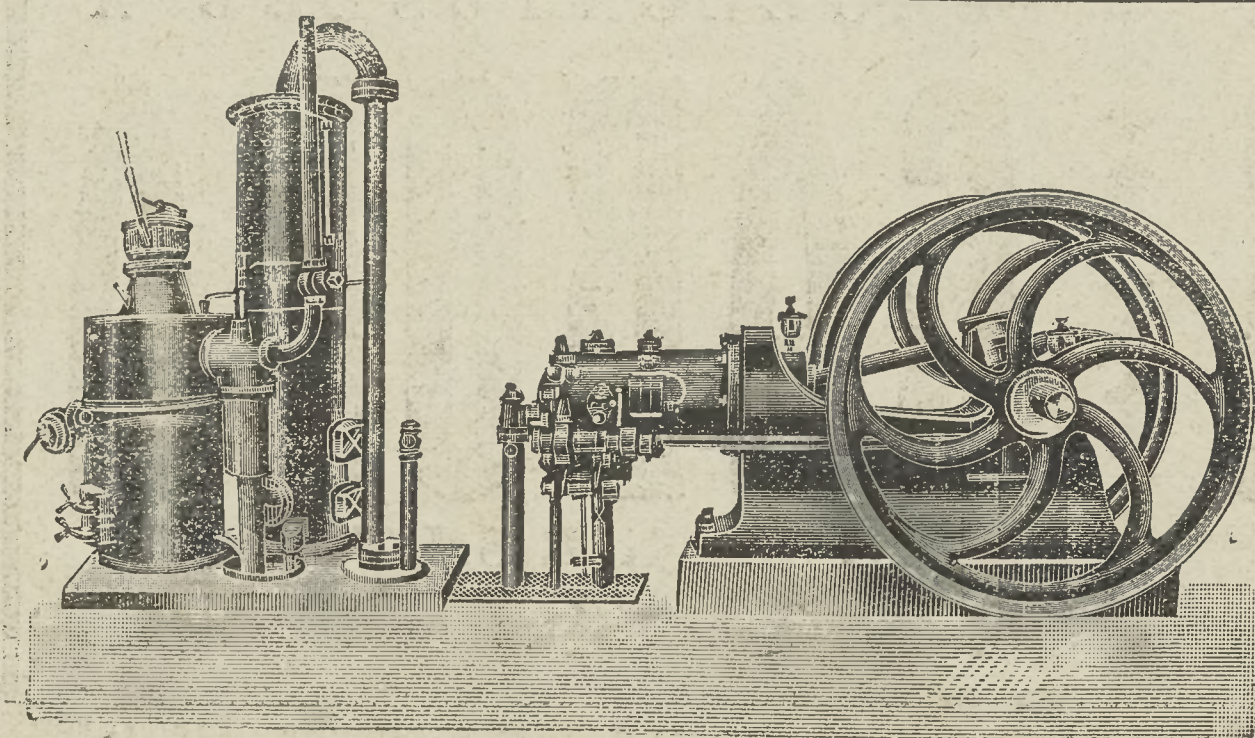
Sz. Gál nap tájában, az az 16. meg érik a' mák, azért szedni kell.

230. Az erdei damaszoknak vadászása, el kezdetik.

A káposztás földekre ganét hordani, és télben reájok kell forgatni.

Az borsó, és lednek szalmát, kit tisztán bé hordottak, és ki vertek Karácson előtt az széna közzé keverjék, és a' lovaknak adgyák meg enni: igen hasznos a' geleszta, és féreg ellen.

Az tyúkoknak ha a' zabot meg főzik, és melegen enniek vetik Sz. Márton nap tájában; és az után; sokat, és igen tojnak.



Az eredeti angol

„The National“ szivógázmotorok

„The Robson“ nyersolajmotorok

„The Mirrlees Diesel“ Dieselmotorok

magyarországi vezérképviselősege:

Szücs Ödön cégnél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Egyszerű kezelés! Megbízható, olcsó üzem! Szolid angol kivitel!
Jutányos árak! Előnyös fizetési feltételek!

Kivánatra Angolországból közvetlenül a vevő címére szállítatom a gépet.

BENZINMOTOROK. BENZINLOKOMOBILOK.

termelésével, feldolgozásával és forgalomba hozatalával iparszerűleg foglalkoznak s emellett megköveteli azt is, hogy az árutőzsde tanácsának tagjai egyharmad részben gazdákból, illetve a gazdasági egyesületek és kamarák képviselőiből álljanak.

Ezek a készülő tőzsdetörvény főbb alapelvei. És mi ezzel meg vagyunk elégedve, legfőleg csak azt kívánjuk, hogy a törvény ne épen és csak a budapesti tőzsdére szóljon, hanem generalizálva — az összes hazai tőzsdékre vonatkozzék. Mert vannak tőzsdék a vidéken is. És félok, hogy a budapesti tőzsdére szóló törvény tilalma a vidékre üzi azokat az elemeket, a melyeknek az irreális üzlet az elemük s ott burjánzik tovább az a veszedelem, a mely már annyi existenciát tett tönkre.

Üdvözljük a kormányt e fontos lépéseért. Az a nemzeti kormány, mely a vázolt javaslatot törvényerőre emeli, elévülhetetlen érdemeket és babért szerez és sokszorosan rászolgál a magyar mezőgazdaság hálás elismerésére.

N. D.

Gazdasági levél.

Lengyel, 1909. szept. 20.

Most, mikor már a zöldeken uralkodásának ideje elmúló félben van, midőn már csak úgy elvétve pásztáran látni a talajfelületen zöld mezőt, mikor a táblákra osztott földek, mint óriási saktábla kockái mindenféle más színben látszanak, akkor itt van az őszi évad.

Az erdőkoszoruzta hegyek még zölden merednek az ég felé, de már még sem oly élénk színekben pompáznak a faóriások lombjai, mint a nyár elején, nem oly haragoszöld a levél, mint május végén volt; most is ezernyi nüanszban ragyog a napfényben az erdő lombosátra, de jelenleg már inkább a sárgába, avörhenyesbe hajlik a nemrég még oly életerős csillogó zöld szín.

Mindenen rajt van az elmulás jele, a kérlelhetlen megsemmisülés reá nyomta bélyegét az ágak díszére s a rét és legelő füvére egyaránt, sőt a vetett takarmányok a luczerna, here és baltaczim is fakó-kopott zöld színt mutatnak és a még ki nem szedett kései burgonya szára is megbarnult már, csak itt-ott látni rajta egy piszkoszöld levelet, azt is lehulló félben, mert megcsipte a cigányharmat.

Nehol még van tarlóba vetett muhar, vagy köles, de ezek színe sem zöld ma már, hanem

sárgászöld, kezdenek beérni, a muhar bugája pedig barna.

A hajdina fehér virága, mely rózsaszinbe megyát, némi kellemet varázsol a tarlók egyhangúságába, de ezek is többnyire már magba mennek, lehullanak az ártatlanság színében tündöklött szirmok s a husszinü szár színe lép előtérbe. A tengeri meg a czirok olyan tarka-barka most, foltos mint valami zebra, itt sárga, ott zöldes, amott fehér s emitt sárgászöld színt mutat s napról-napra több a szalmasárga benne, úgy hogy csak napok kérdése, mikor sárgul meg egészen ez a két kultúrnövényünk.

Ott bolyongok fenn az ugynevezett török sáncz környékén, hol hajdanában Földvár állott, mely uralta az egész vidéket, a közeli donbokat, völgyeket és kivált a Lapos völgyét. — Évek előtt a tudományos körök sokat beszéltek erről a földdarabról, melyen az akkori lengyeli plébános Vozsinszky Mór szakszerű vezetése mellett, s gróf Apponyi Sándor ur önmagyméltósága bőkezű támogatásával, világra szóló ásatások végeztek, melyek a külföldi tudományosság érdeklődését is teljesjoggal magukra vonták. Az archeológusok legnevessebb alakja Virchov is megjelent a régi őskori leletek helyén s nézte a kiásott csontvázakat, tanulmányozta a koponyákat, valamint a kőkorszakbeli eszközöket is, de nem kevésbé keltette fel valamennyi itt megfordult tudós érdeklődését a történelmi korszak előtti emter lakhelye, melyből többet sikerült napfényre hozni s egyet a kutató pap kedves jó barátja, az itteni főerdész, az enyészettől oly módon iparkodik megvédeni, hogy tetőt csináltatott reá, mert hisz ezek a lakások földbe vájt üregek voltak, melyeket csak részben fedtek be ama korszak emberei fával s ráhányt földdel, gazzal stb.; de persze ezt az idő vasfoga megemésztette, beomlott az a kotmány s csak a behorpadás mutatja, hogy valamikor réges-régen valami lehetett e helyen. Az őslakók tűzhelyeiből egy-kettő még látható az erdőben, még még van a nyoma azon — valamikor tekintélyes méretű — sánczárkoknak, melyek védett helylyé avatták ezen hegytetőt.

A leletek majdnem kizárólag mind a szekszárdi muzeumba kerültek s ott több teremben vannak elhelyezve, hirdetőn az egykori plébános, tudományos akadémiánk nagynevű tagjának dicsőségét, kit a kérlelhetlen halál élte derekán alig 53 éves korában ragadt el az élők közül, de emléke élni fog míg Tolnamegyében ember lesz s majd az általa alkotott muzeum előtt felállilandó szobra hirdetendi halhatatlanságát.

Az itteni földgunyhókban talált buzát annak idején dr. Kossutány Tamás tanár ur vegyelemezte s irt is róla érdekes cikkeket a Természet-tudományi Közlönybe, hol Vozsinszky egyes cikkei is napvilágot láttak.

Most már el van hagyatva e hely, az őskori ember fészkebe legfeljebb egy-egy nyul, vagy róka bujik el a vadász kopója elől. Fák veszik az egész hajdani várt körül, terebélyes tölgyek, gyertyán, szil, bükk és egyéb fák lombja árnyékolja be a régi erősséget.

Néhány év mulva jön majd a vágás, ledöntik a fákat, melyeknek gyökere az őseber porhüvelyének elkorhadott részeiből táplálkozott, kiássák a tuskókat, kiszedik a vastagabb gyökereket, elplanirozzák az egész területet és felszántják, hogy ültetett kukoricza sorok közé rakják majd a tölgy- és bükkmakkot, mely ismét egy ember élet mulva fog vágható fát szolgáltatni az utódoknak. Semmi nyoma sem lesz már akkor a hajdani Földvárnak, csak a nép szája nevezi akkor is töröksáncznak — mint ma.

Hej, ha most az őszi hangulatban, midőn immár a répa levele is elhervad és lekonyulva sárgul, elgondolom mily más volt itt valamikor az élet, gond és bu nélkül ősi kényelemben heverésze morzsolta le napjait a hajdankor fia. Az erdő vadja, a patak hala és rákja, a fák gyümölcse s az árnyas helyek gombái bőségesen fedezték szükségletét, mely csak egyszerű élelemre és még primitívebb öltözetre zsugorodott össze, hisz meze csak a vadak lefejtett bőréből állott s ha hideg ellen nem kelle ily módon védekezniök, csőrök voltak mint a cigánypurdék mai napság is. Kötelesség, munka, dolog ismeretlen fogalom volt előttük.

Ha a ma kor fiának keserves küzdelmét a léti ért, kinos vergődését, hogy a megélhetés ezerny-szükségleteit be tudja szerezni, azt a lázas tevékenységet, mely az éjelt is nappallá teszi, azt az ész és izommunka tömegét tekintem, mely a jelelt jellemzi, akkor önkénytelenül is felsóhajtunk s irigykedve gondolunk azokra a primitív korbéli ősökre s visszakivánczolunk abba a korba, mikor még volt elégedett ember és mikor még nem volt oly elcsigázott, fáradt az emberiség, mint a 20-ik században, mikor még nem volt idényszerű nóta:

„Fáradt vagyok“

Mit érnek az elektrotechnika legújabb vívmányai, mit a korszakalkotó műszaki találmányok, a sok fény, pompa stb. csillogó-villogó, káprázató dolgok, mikor nincs ideje a halandók leg-

231. Ha őszi a fákról nem örömet hull el az levél; hosszú, és kemény télnek jele.

Sz. Gál nap után tehén húst; bárány húst, diszno húst, lúdat és több e' féle húst jó bé főzni, kő sóval; és vagy az sóban hagyni, vagy füstre hánni.

Az fákat ebben az hónapban meg nyirhetni, és a' haszontalan ágakat le-vagdalthatni. Hasonlóképen, az gyökereken nőtt fiatal növényeket le-metélni, a' gyökerekre ganéjt hánni, és kikeletkor egy kevésbé ki nyitni, hogy valami szellő mehessen a' gyökérre: de akkor nem kell ganéjjozni.

232. Ebben az hónapban, jól kell a' bar mot tartani, hogy a' telet meg-álhassa: kiváltképen az borjúkat.

Az damászatokat, a' hizlaló ólban vetni, minek előtte a' hideg, és tél bé lépék; mert egyébként, minden hizások ki fogy a' testekből, és karácson hóban való tartások hejában léssen: és noha láttatnak hízni valamit, de még sem léssen olly kövérek, mint mikor Oktoberbe, és November közepin hizlallyák őket. Némellyek mindgyárt Húsvét után kezdik el a hizlalást, és nyaratszaka lassan lassan hizlallyák őket, hogy Sz. Márton nap tájban jó kövérek légyenek, és le-verhessék.

233. Retek minden féle méreg ellen jó, kiváltképen a kigyó és Scorpio marása ellen; ha ki egy kis szeleteske retket téssen a' scorpiora, mindgyárt meg-hal tőle; és ha valakit az Scorpio meg mar, egyék retket reá nem árthat néki.

Ha az tölgy fák sok makkot hoznak, nehéz, és hosszú tél következik utánna.

Minden gyümölcsöt, az hóld nevelkedésére kell le-szedni, tiszta időben.

Az foghagyma igen jó minden méreg ellen, a' dühös ebnek marása, kigyó és egyéb mérges féreg csipése ellen: az rossz és egészség-telen viznek itala ellen, ha reggel éhomra eszi az ember.

234. Igen szükség az szántó vető embernek tudni, ha hosszú avagy rövid tél léssen e', az következő; mert ha eszébe vészi, hogy hosszú tél léssen, bővebben kell az magot vetni, mivel az hosszú télben sok ki vész az földből; ha rövid, ritkábban. Eszt pedig eszébe veheti abból, ha az hét Csillag, kiket a' Deákok Plejadefnek hínak, az Magyarok Fias tyúknak, Octobernek végén minek előtte elenyészenek, eső esik, bőv esztendő léssen: ha pedig akkor, mikor le mennek, együtt esik az eső, közép szerént való esztendő léssen, nem igen idején, nem igen

későn. Ha pedig akkor kezd esni, minek utánna immár az fias tyúk le ment, hosszú telet várhatni; azért a' marhának eledelét ahoz alkalmaztassa, mert az utólyla a' télnek, nehezebben esik a' baromnak, hogy nem mint az, kiket akkor kevés szénácskával, sarjúval, ucsúval, kell tartani, hogy télbe meg ne szakaszkodgyanak.

235. Az eső s'hó felől, ilyen itéletet tartanak az parasztkok, és azt mondgyák; hogy minek utánna az első hó esik, olvassa meg az ember hány nap vagy az következő új hódig, annyi hó esik azon teletszakán, Némellyek pedig meg-fordítottgyák, 's azt tarttyák; hogy valamennyi nap vagy az első hó között, és az el múlt újság között, annyszor esik azon teletszaka az hó. Az ki akarja-probállya meg mind a' kettőt.

Ha ebben az hónapban, sok levél marad a' fákon, sok hernyó is léssen.

236. Sz. Gál nap után, akár minémü marhát akarsz, le vágthatz, bé sózthatz: és húsát füstre hányhatod; ne féltsed hogy meg bűdösödgyék.

Ebben az hónapban, jó kutakat ásni, árkokat tisztítani, és egyéb víz-körül való munkát el végezni.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:

GARVENSWERKE

Központi igazgatás:

Bécs, II., Handelsquai No. 130.

Városi mintaraktár: Garvens W.

Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

nagyobb részének, mert rabszolgamunkát kell végeznie, hogy éhen ne vesszen családja, hozzátartozója . . .

Elmult régi jó idő, visszairunk téged.

Jujha! Megint másról merem írni s nem a szántás-vetésről, megint magamra zudítom kedves jó ellenségeimnek haragját, de hát én már csak ilyen vagyok, hanem most már még is irok valami igazán gazdasági históriát is.

Megkezdődött a vetés — hála a sok esőnek — porhanyóbb talajba kerül a mag, mint tavaly s a hantok is apróbbak és könnyen szétomlók, úgy hogy tavaszra kelve már olyan kinézése lesz a táblának, mintha kerti művelésben részesültek volna. A takarmány rozsok és rozsszal vagy búzával kevert őszi búkkönyök s borsók már kikelték és egyenletes szép zöld sorokat mutatnak; de látni már itt-ott kikelt vagy bujni kezdő őszi vetést is ott hol nem kell félni a cecidomiától.

Persze most a vetés ideje alatt az őszi szántások szünetelnek s legfeljebb ott látni mély szántást végezni, hol túl sok iga áll rendelkezésre vagy gőzekével kultiválják a földet.

Másfelé folyik a burgonyaszedés, nyüzsgő a sok vászoncseléd a kolompérföldön s óbégat nagyokat, mert különbtermést vártak, hanem hát az az átkozott cserebogárpöndró az a pajor bizony sok kárt csinált a pityókában — mint Erdélyben mondják, — néhol még a szárt is lerágta töben s azért nem fejlődhetett a gumó, máshol meg a kész krumplit rágtá úgy ki, hogy voltaképen csak a héja maradt meg — no ezekből sem lehet ám „sütkrumplit hajába“ vacsorázni.

A tengerit is török már itt, de csak is a nagyon korait, mert még nem teljesen kemény a szeme s csakis azok nyulnak már a csövekhez, kiknek mulhatlan szükségük van a kukoriczára, mert tömni akarják ludjaikat, vagy ráéheztek a prószára, meg a kására.

Mozgalmas az élet máskülönbben is ma a határban, mert egyik helyen még a sarjut vágják, gyűjtik vagy hordják, máshol már a réten legelesz a nyáj. Néhol most török fel a herét, hogy még vehessenek e földbe búzát. Itt a luczerna 4-ik kaszálása folyik, ott meg az árpatarlóban vigan tenyésző szüzhérét kaszálják rendre. A szőlőkben már akad érett Madleine, mézesfehér, ezerjő, chasselas és muskotály, úgy hogy a csemegezőlő kereskedés megindult . . .

A nyár folyamán beiszapolt rétárkokat is kezdik tisztogatni. A vadászok is sokat járnak a vad után, hegyen, völgyön, de nem sok kerül puska-csővük elé, kevés a fogoly, talán a sok eső miatt megzúpult a tojás s kevés a fiatal szárnyas vad.

A szüreti kilátások sokkal gyengébbek, mint tavaly ilyenkor s az lesz az oka, hogy kissé kezd emelkedni a bor ára s ma már tudakozódnak a készletek után, tehát a mult évi nagy termés daczára, úgy látszik, fogytán van az itóka.

Időjárásunk aug. 16-ika óta normális 22-én 0.25 mm. eső volt, villám és dörgéssel, 23-án 1.35 mm. eső, míg 29-én pár csepp, mit mérni sem lehetett, 30-án 0.2 mm. és 31-én 1.6 mm. Az összes augusztusi eső 86 mm. volt, tehát elég tiszte sségesen viselte magát e hó is. Szeptember elsején 16 mm. eső volt s 2-án 4.85 mm. égháborúval, 5-én 8.1 mm. csendes csapadék, 12-én pedig 2.5 mm. némi villámlással, 13., 14. és 15-én pedig sokat villámlott, máshol esett is, minket kikerült, 17-én 0.5 mm., 18-án 0.2 mm. és 19-én 7.5 mm. volt a csapadék, de ma már ismét meleg napos idő van, úgy hogy vigan vetetünk.

Az idő augusztus végén hidegre változott s ha nappal fel is melegedett, de éjjel hűvös volt és 4-én alig 4° C volt a hőmérséklet, sőt a mély

völgyekben deret is észleltek, a mi igen korai jelenség. De szerencsére már 7-én este kissé felmelegedett a lég s azóta az éjjeleken is van 12°, míg nappal 20° is felülemelkedik a higany.

Az állatállomány egészséges, ára alig van, kivéven a sovány sertést, a mely drága.

A gabonaárak kissé süllyedőben vannak, búzánk 25 K és 25 K 50 fillérjével kelt el, rozst eddig 17 K 60, illetve 17 K 80 f. árban tudtam eladni, az árpáért csak 15 K 10 fillért adtak és a zabot 14 koronával értékesíthettem per métermázsa.

Végül — ha nem veszik dicsekvésnek — felsorolom az uradalom gabonatermés átlagait, megjegyezve, hogy ezek bruttó átlagok, mert az arató és cséplőrésszel együtt értetnek:

Buza per kat. hold	12.82 q
Rozs „ „ „	9.72 „
Árpa „ „ „	10.83 „
Zab „ „ „	11.74 „
Zabosbük. „ „	10.54 „

ha az összes gabonaféléket összeveszem kat. holdanként 11.18 q átlag jön ki.

Jövő hóba talán már a szüretéről és a kikelt vetésekről írhatok, most még pár szót óhajtok a közügyi dolgokról szólni.

Tolnavármegye lótenyésztő-bizottsága f. hó 12-én Högyészen tartotta a rendes évi lódíjazást, melyen valóban szép és értékes kanca- és csikóanyag gyűlt össze s noha talán bajos is volna némi haladást konstatálni a kistenyésztők lóállományának minémiségében, de el kell azt ismerni, hogy gazdáink lovai nem romlottak az utóbbi két rossz takarmánytermő év daczára sem s legalább is oly jók ma, mint voltak a multban, nem csak kondícióra, de értékességre, alakra, küllemre stb. nézve. Természetes ezt részben a tenyészméneknek is köszönhetjük s kérjük is a székesfehérvári mentelep parancsnokságát, hogy jövőben is vidékeinknek megfelelő s lóállományunkhoz illő kipróbált méneket adjon állomásainkra, hogy elég szép fejlődésnek induljon lótenyésztésünk még előnyösebben haladjasson. Nem mulaszthatom el a lótenyésztő-bizottság tagjainak s különösen elnökének Kovács-Sebestyén Endre urnak, fáradságot nem ismerő részrehajlatban s valóban szakszerű tevékenységét kiemelni, kik reggel 8 órától délután 1/2 2-ig szakadatlanul fáradoztak azon, hogy pártatlanul ítéljék oda a díjakat azon állatoknak, melyek azt méltán megérdemlik s ez sikerült is nekik teljes mértékben. E nehéz munka jutalma úgy is csak az elismerésben nyilvánul, engedjek meg, hogy néhány társam s saját magam nevében is kifejeztessem azt ez uton a nyilvánosság előtt.

Amily kellemes hurokat pengethettem meg a lódíjazás felemlítése alkalmából, oly szomorú akkordokat csal ki pennámból a visszaemlékezés arra a másik dologra, mely szinte f. hó 12-én Högyészen történt, a tolnamegyei gazdatiszti kör választmányi ülése.

Tudom én kedves olvasóm, hogy a magyar nembánom fráter, tudom miszerint Pató Pál ur nemtörődömsége ma is olyan mint volt régen, de hogy a közöny a saját jól felfogott érdekek teljes negligálása oly mértéket érjen el, mint e körben, arra nincs példa széles e hazában. Kellő időben meghívtuk az igazgató-választmány tagait s 12-ikére azért tüztük ki az ülést, hogy a lódíjazás napjával egybeesvén, ha a körérdekében nem is, de tán a lovak iránti vonzalomból kifolyólag talán mégis csak meg fognak néhányan jelenni, s ime mit értünk meg: a visszavonulni akaró elnök, a titkár, pénztáros, egy főerdész és csekélységem volt ott a választmányból s körünk két tagja kik nem tartoznak a választmányhoz.

Próbáltunk mi már sokfélé, összehívtunk üléseket, de részvétlenség miatt határozatképesek nem levén, el kellett odázni minden mozgalmat; kísérletet tettünk multság rendezéssel s ime éppen a gazdatisztek tündökölték távollétükkel, holott különben jól sikerült amajális. Akartunk vitaestélyeket, felolvasásokat rendezni, de hát hallgatóságunkat nem lehetett össze toborzani, üres falaknak pedig ki fog előadni?

Kirándulásokat is terveztünk s megkezdettük a pécsi kiállításba való meghívóval s ime ott voltunk az egész vármegye cirka 200 gazdatiszti karából *hármán*. Szomorú állapot, az összetartás, az együttérzés, a testvériség, a bajtárság teljes hiánya elkészeríti az embert, mőfelett le- verőleg hat a kedélyre s elhatároztuk e hó 12-én, hogy november 7-ére egy közgyűlést hívunk össze, megbízva a titkárt, miszerint egy dörge- delmes kiáltvánnyal szólítsa fel a tagtársakat az eljövételre, mert ezen ülés lesz hivatva határozni a felett, megmaradjon e a kör, vagy oszlassuk fel, avagy csatlakozzunk a fehérmegyeiekhez, kik oly szép tevékenységet tudnak kifejteni. Talán a szomszédmegye példája buzdítólag fog hatni társainkra. Adja az ég, hogy úgy legyen!

Fehér Zoltán.

Az őszi kalászosok vetése.

Az elmúlt évi szomorú aratási eredmény tanúságul szolgált, hogy a jövő évi termés biztosítás előfeltételeit betartva, és a multon tapasztalt hiányokat pótolva, végezzük őszi kalászosaink vetését.

Jelenben nem a talaj előkészítés, sem pedig a vetőmag csávázás, vagy a vetőmag megválasztás fontos kérdésével foglalkozom, hanem a vetőmag holdankénti mennyiségére és az abból előforduló hiányokra hívom fel a gazdaközönség figyelmét.

Nagyobb része a gazdáknak, tisztelet a kivételeknek, a vetőgépet magmegtakarítási szempontból szereztek be és ezen hibás felfogás alapján azzal, nagyobbreszt annyira ritkán vetnek, hogy terméseredményük silányságát csakis annak köszönhetik.

A ritka vetést vagyis a kevés vetőmag alkalmazását azzal indokolják, hogy azt a vetőgép mind jól berakja a földbe és az annak idején mint rendesen ki is kel, és mivel ideje és helye van, az meg is bokrosodik és a termést ennek alapján meg is hozza.

Ezen indokolásuk nem is helytelen egészen, de ha megfigyelték a ritka vetések fejlődését, tapasztalhatták, hogy az a várakozásuk, hogy a buza vagy rozs megbokrosodjon, nagyon ritkán következett be, még pedig azért, mert az időjárás mostohasága, a csapadék hiánya azt nem engedte meg s így a vetés ritkán állva érte el szárba indulási fejlődésének idejét.

Rendesen tavasszal, ha a ritka vetés meg nem bokrosodhatott, azt megboronálják és azon jó reménnyel, hogy a boronálással egy kapálást adva, erős fejlődése a búzának nagy kalászokkal fogja az elmaradt sarjukalászosok terméseit pótolni, várja a gazda a jó aratást.

A kalász fejlődése rendszeren be is következik a ritka vetéseknél, de nem annyira, hogy az pótolhatná a rendszeren fejlett sarjukalászosokat s ez az oka, hogy bár szép telt szemű búzát kap az anyakalászosokból, de az kevés lesz és csak aratás és cséplés után jön a gazda azon tudatra, hogy mindannak daczára, hogy a buza kalászoslása szépen mutatott és sokat ígért holdanként alig adta meg az 5—6 mm. termést.

Viszont, ha összel kedvező időjárás mellett a ritka vetés megbokrosodhatott, el van telve



MEGGYŐZŐDÖTT

CASE

a mezőhegyesi bemutatón a

gőzeke automatikus cséplő **óriási** munkaképességéről és

kiváló munkájáról. 10 ekével 20 cm. mélyen 2½ holdat szán-

tottunk óránként, szántásunk minősége a legideálisabb volt, cséplőnk

megállapított munkaképessége **350—400 métermázsa** naponként, 8 munkással dolgo-

zott, mindenképen teljesen tisztán.

Ha a gőzekét azonnal megrendeli, még az idén szánthat vele. Sziveskedjék írni!

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR Budapest, VIII., Üllői-ut52 B.



136-ik ábra. Demtschinszky módja szerint átültetett és feltöltött rozs bokrosodás 43 hajtással. A varsói huszárezred kísérleti telepén.

a gazda azon reménnyel, hogy termése sikerülni fog.

A kik megfigyelték, tapasztalhatták már évek óta, mondhatom azóta, a mióta a termény szalmáját a rozsda meglepte, hogy a sarju kalászból, mire az aratás ideje bekövetkezett, szemet alig választhattunk el, azt a rozsda teljesen tönkretette.

Igy volt ez az elmúlt éven is és én azt hiszem nem csalódom, ha kis terméseredményünk főokául, a sarjukalászkoknak, az alsó 4—5—6 szem fejletlen állapotát állítom fel előidéző okául.

Az anyakalászok alsó szemeinek elmaradását, különösen a nagy Alföldön évek hosszú során tapasztaltam, ennek okául, az időjárás mostohaságát és a talajnak erőtlenségét és a növénynek bokrosodását hozhatom fel.

Azon esetben, ha a növény folytatólagos fejlődésének akadálya, a hosszú szárazság vagy sok

esőzés bekövetkezik, az anyakalászok szemhiányossága is nagyobb mérvet ölt.

A talaj gyengesége következtében a szemfejlődés hiányossága szintén előáll.

A termény bokrosodása, oldalhajtások fejlődéséből eredvén, ennek következtében az anyagökér hajtását kevésbé képes fejleszteni, mert annak tápszükségeitől az oldalhajtások bizonyos részt vonnak el, ez alapon az anyakalász fejlődése nem lehet oly erőteljes, mint azon növénynél, a melynek oldalhajtása (sarj növése) nincs.

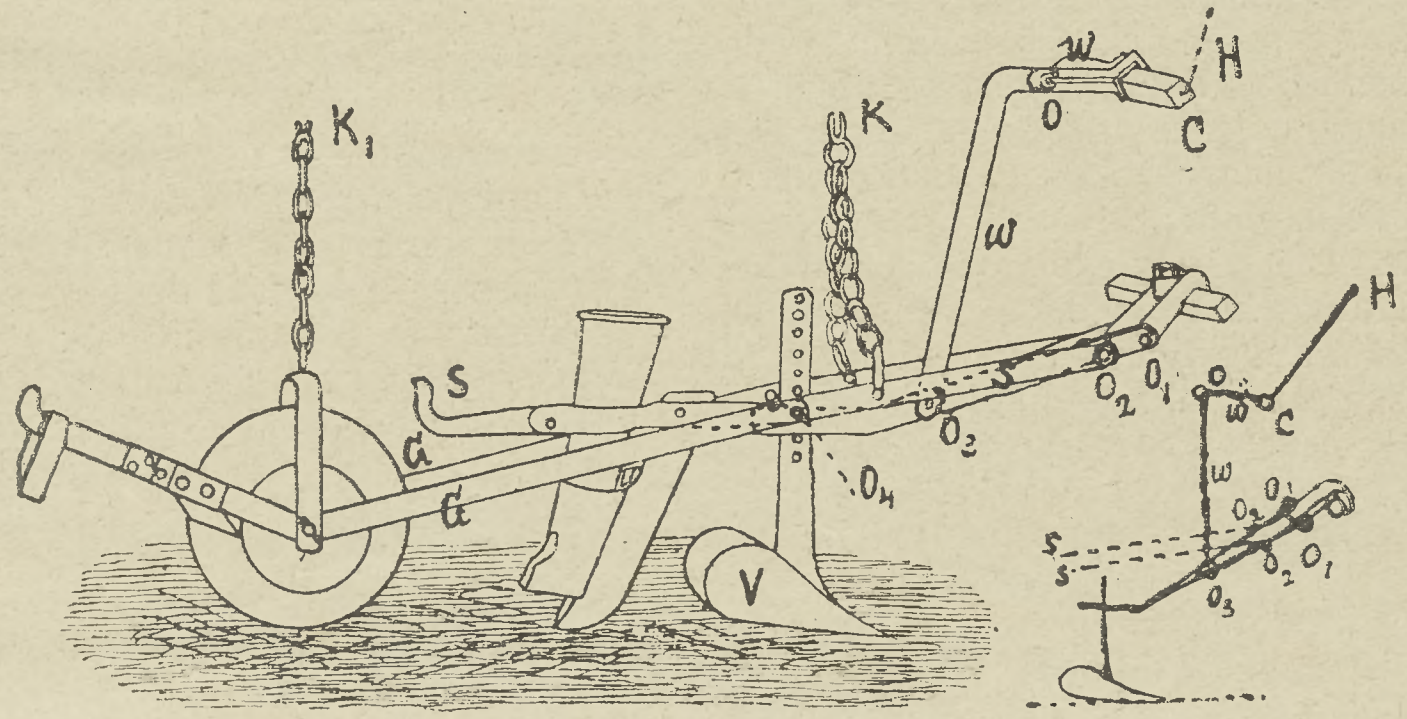
Mindezeknek alapján az őszi vetésekkel oda kell törekedni, hogy a sűrűbb vetés által több anyakalászt, jobb szemfejlődéssel érhesünk el.

A vetőgépet ne magmegtakarítás, hanem a magnak egyenlő elosztása és a földbe való rendes elhelyezése szempontjából vegyük igénybe és vetessünk vele annyit, mint a mennyit kézi ve-

folytán úgy megerősödik, hogy bokrosodása 3—4-szerese a szokott módon vetett gabonának. Ime egy ábra, mely egy Demtschinszky szerint átültetett rozsnövény bokrosodását tünteti föl, a mely egyetlen töből 45 szál hajtott ki. (136. ábra.)

Az átültetés azonban Kinában mehet az ottani sűrű lakosság és alacsony munkabérek mellett, de nálunk ez bajos, daczára, hogy egy munkás állítólag naponta 15000 palántát képes átültetni, ez oknál fogva kézen fekvő a törekvés, hogy e módszert gépmunkával helyettesítsék.

Zehelmayr szerkesztett egy vetőgépet, mely e feladatot megoldani lenne hivatott. Ő a vetőgép saruja elé sorhuzót alkalmaz, a mely 4—5 cm. mély barázdát húz, — a barázdanyomba hull be a mag és a saru nyomában járó kupos kerék betakarja. A 137-ik ábra ilyen Zehelmayr-féle vetősarut tüntet föl, a 138-ik ábra pedig az e saruk



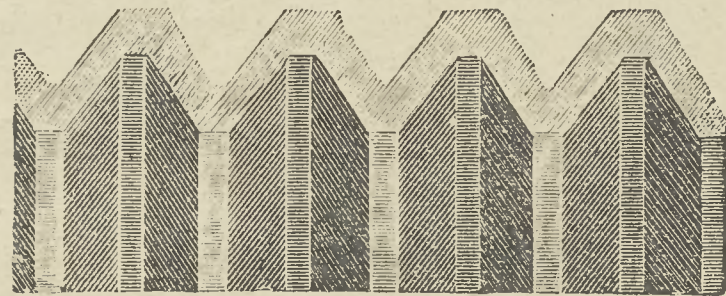
137-ik ábra. A Zehelmayr-féle vetősarú.

téssel elvetetnénk, ha ezt betartjuk, akkor lesz elegendő sűrű vetésünk, a melyből sűrűnálló anyakalászok erős fejlődéssel eredményes magtermést hozhatnak.

Kezdjük katasztrális holdankint a vetést 100 kiló mag adásával és november elejére, ha marad vetés, vessünk 110—120 kiló magot, akkor lesz kilátás arra, hogy az idej csekély termést jövőre némileg pótolhatjuk.

Ne tévessze tehát el a gazda azon igaz példabeszédet, hogy ki mint vet, úgy arat.

Jaloviczky János.



138-ik ábra. A Zehelmayr-féle vetősarú által készített barázda felülnézete.

A Demtschinszky-féle gabnamivelés.

Az újabb időben két ujtás ragadta meg a gazdák figyelmét. A Demtschinszky és Campbell-féle. Előbbi mélyebb nyomokat hagyott a gazdák lelkületében, utóbbinak hatása ugy látszik, hogy mulékony.

Demtschinszky nézeteinek lényege az, hogy ha az elvetett gabonát bizonyos idő múlva átültetjük mélyebbre és feltöltjük, akkor a második büttyökből új gyökérsomót bocsát ki, s ennek

által vont barázdák felülmetszetét. A növény kikéltése után az eljárás az, hogy mintegy három hét múlva, midőn a vetett kalászos 3-ik levelében van a földet keresztbe boronáljuk, mi által a gerinczek elsimulnak és a növény fel lesz töltve. A földfölötti első büttyök tehát a földbe kerül és gyökereket bocsát ki. A feladat tehát átültetés nélkül is megoldva lenne.

De Demtschinszky nem helyesli a megoldást, mert szerinte kétszer kell a kalászt feltölteni, így pedig csak egyszer végeztük. Szerinte a második feltöltés mintegy 20%al emeli a termést, tehát el n. m. maradhat. Demtschinszky a külföldi szaklapoknak bejelentette, hogy egy oly vetőgépet szerkesztett, a mely a földnedvességet állítólag a nyáron konzerválva a töltögetés megismétlését teszi lehetővé. A gépet már szerkesztik. Egyelőre vegyük ezeket tudomásul, és nézeztünk szerint el lehetünk arra készülvé, hogy ez a mívelési mód felkarolást fog nyerni.

„Maklaren“ gőzekéje.

Irta: Gothard Sándor országgy. képviselő.

A Mezőhegyesen tartott nagy nemzetközi versenyen óriási feltűnést okozott Maklaren angol cég gőzekéje.

J. & H. Mc. Laren angol cég egyike a legelső angol gőzeké gyárosoknak és közvetlen Fowler eke gyára után következik nagyság dolgában is.

A mezőhegyesi gőzeké versenyen, hol kizárólag uszály ekek versenyeztek, roppant feltűnést keltett azzal, hogy ez az eke 14 hatalmas eketeset vontatott maga után, melyekkel majdnem két

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(Egy ölel fogó 7 vasu ekével.)

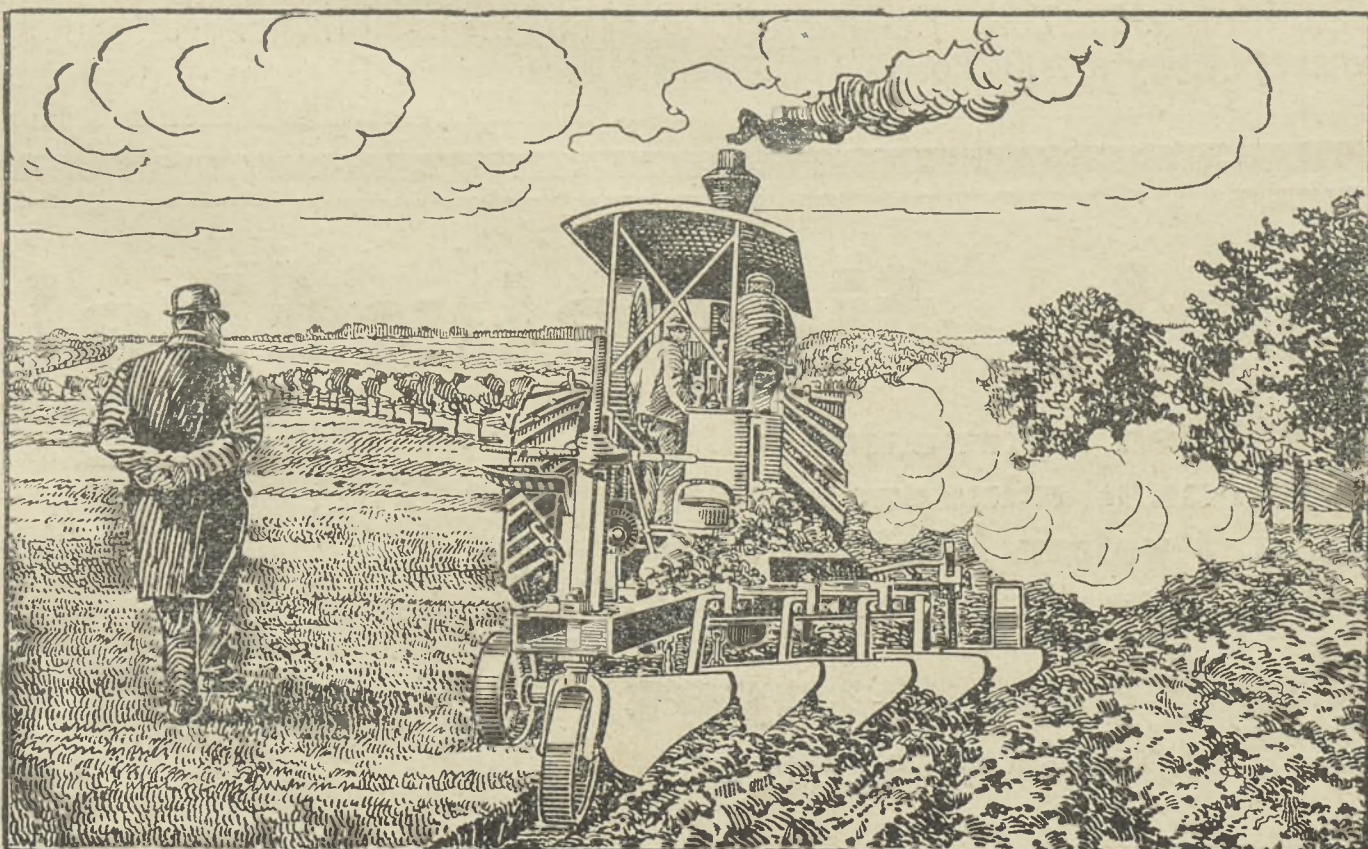
Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.



és fél öl szélességű sávot szántott le egyszerre és pedig 25 cm. azaz 9 hüvelyk mélyen.

A karsu lokomotív 13 légköri nyomással 60 effektív lóerővel járt. Egymásmellé akasztott három garnitúra ekét vontatott egyszerre, és pedig egy hatostű és két négyestű ekét. Ezzel a 14 láb széles szántási szélességgel olyan világrekordot ért el, melyet eddig, azt hiszem, senki meg sem közelített.

A 14 ekét egész vigan huzta a hatalmas lokomotív.

Miután alig volt még gép, mely iránt olyan óriási érdeklődés nyilvánult, mint ezen eke iránt, azonnal érintkezésbe lépve a czéggel, gazdátársaim özönével hozzám érkező kérdéseire következőkben felelhetek.

Maklaren-nek a monarchiában képviselése nincsen és valószínű, hogy az itteni óriási érdeklődés folytán nem is tart képviselést, hanem etablírozni fogja magát. De ez még mind nincs elhatározva. Addig is, míg képviselést végleg rendez, megbízott, hogy gazdátársaimnak az ekére vonatkozó dolgokban szolgálatára legyenek.

Az érdeklődő nagybirtokos gazdátársaimmal a következőket közlöm:

A Maklaren eke, uszály eke, mely 60 lóerejű mozdonyal maga után vontatja az ekeparkot.

Nehéz talajon egy 6 os és egy 4-es garnitúrát vontat. A czég ezt ajánlja bármely talajra. Tehát 9—10 hüvelykes szántásra 10 eketést ajánlatos. Bemutatták azonban, hogy kedvező könnyű talaj mellett és sármentes munkában 14 ekét is elhuz.

Azonban a rendes garnitúra, mely a legtöbb viszonyok közt megfelel a 60 HP. géphez 10 eketést, még pedig egy négyes és egy hatos ekére osztva. De jól teszi, a ki egyszerre egy hatos és két négyes ekét vesz hozzá, mert mint említettem, Mezőhegyesen is 14 ekét vontatott. Sekélyebb szántással 6—7 hüv. mélység mellett nézetem szerint a 14 ekét kötött talajon is el fogja vontatni. Az eke munkagyőzéséről pontos adatokat fogunk kapni, a Mezőhegyesen tartott verseny eredményeinek feldolgozása után.

Mindenesetre minden legmerészebb várakozást felülmúló eredmény lesz. Az eke lokomotívjának súlya 13 tonna, pontosan 13195 kgr.

A garnitúra, mely egy 60 HP. lokomotív és egy 6-os és egy 4-es ekéből áll, itt Magyarországon elvámolva 25—26.000 koronába kerül. Tehát minden más gőzekéhez viszonyítva, rendkívül olcsó.

Szállításához 4—5 hét szükséges, tehát azonnali megrendelés esetén még az idén sokat szánthat.

Miután felesleges levelezés elkerülése végett kérem érdeklődő nagybirtokos társaimat ezen legújabb és korszakalkotó gőzekre vonatkozó érdeklődésükkel legyenek szivesek vagy hozzám (Gothard Sándor Herény, Szombathely mellett) vagy a vezetésem alatt álló **Mayer gépgyár R.-T. Szombathely** fordulni, minden felvilágosítást készséggel fogok nyújtani.

Ezen ekének a szántási munka olcsóbbá tételében óriási szerepe lesz.

Az idej komlótermés és értékesítéséről.

— Kolozsvár, 1909. szeptember hó 15-én. —

A komlószedés az ország nagyobb részein be van fejezve, s a végét járja Erdély keleti s a magasabb fekvésű kertekben. A gondnal mivel kertekben kielégítő lett a mennyiség és a minőség is, már kifogásolható a mennyiség azon kertekben, a melyek gazdái elbusulván a múlt 2—3 év gyenge árain, nem sokat mivelték komló-

telepüket. Pedig az idej **áralakulás** reá czáfolt a magyar desperációra — kár volt cserbehagyni a komlóskertet. A következő **termés számok** még nem véglegesek, a termés nagyrésze még szárad, vagy garmadában van; de már itt kell a figyelmeztetésem, hogy jó lesz felhasználni a mostani esős párás napokat, hogy a lehetőséghez képest **zsákoljuk a komlót**, hogy mihelyt jól kéri a termést, adhassuk.

Ország-rész	Terület kat. hold-ként	Termésmennyiség				Minőség	
		kat. hold-ként	max. mélys.	összesen	kerék-szám-ban	I.	II.
						kgrm.	mm.
Nirályhágóntul	440	385	900	1694	1700	50	25
AlHöld	800	700	1000	5600	6000	45	40
Dunántul	170	240	250	348	350	60	30
Felvidék	22	250	250	55	50	54	35

Különösebb — s nagyobb területű — **károkról** nem jött panasz. Voltak azonban szélkárak, kevés jégkár is — de penész vagy állati kár nagyon kevés. A legtöbb bajt a gazdák okozták maguknak, mert nem mivelték rendesen a komlót, vagy köztes terménnyel rakták meg a komlóközöket. Pedig a kissé száraz tavasz után a július eleji esők még sokszor pótolták.

Külföldön általában csak $\frac{1}{2}$ vagy $\frac{1}{3}$ a termés, a rossz időjárás, óriási mértékű penész és állati kár miatt. A főbb komló országok a következő termést remélik komló mázsákban (részben a tavalyi termések állanak) Németország 175.000 (527.000); a magyar-osztrák monarchia 180.000 (395.000); Anglia 235.000 (470.000); az É.-A. Egyesült-Államok 360.000 (465.000.) Leggyengébb a termés Franciaországban 25.000 (70.000); Belgium és Hollandia 24 ezer (90.000). Jobban állanak Oroszország és Ausztrália. Az egész komlóvilágon csak 1,750.000 mázsa termett, tehát 600.000 mázsával kevesebb mint tavaly, s egyáltalán 27 év óta még ilyen kis termés nem volt.

Értékesítés. A komlókereskedelmi körök egész évben erősen verték a dobot, hogy van ám sok **tavalyi komló** a raktárban, a mely az idej áralakulásban egyensúlyozza az idej gyenge termést, de azért már júliusban 200 koronás elővételeket kínáltak Segesvár környékén és a Délbácskában, s augusztus közepén már 240—250 koronás árak mellett indult utra a Dunántuli korai komló, de nyomott árak mellett kapkodták a tavalyi komlót, sőt egy 1906-os tétel is átalakult külföldre való útjában 1908-as komlóvá — igaz csak 20 koronás áron rimánkodta ki az ügyes cseh! Azóta a külföldi szaklapok s kereskedelmi tudósítások csakugy lihegnek a piactudósítások terén, a komlóörzének még nincs meg a haditerve, egyelőre tüzen vizen át vásárolnak s ebben nem lesz akadály a most be álló izraelita nagy napok szentsége sem. Ugy látjuk, hogy egyelőre a 300 koronás métermázsánkénti ár mellett fog a nagy csata megvívni. Ime néhány értékesítési adat: **Saazban** 216—220, 240 kor volt 50 kilónként, idehaza elkelt tételek: Alsózsember 1. o. 310 kor., II. o. 250 kor per 100 kgr; Somogyvár 320 kor; Nagyláng 225 kor; Csoncsihorbát 260—280 kgr; Bácspetrócz elővételben 240—280 kor., másik félét 300—320 koronán készáru üzletben; Beresztelkén 300 kor; Zabola 240 kor; Segesvár elővételben 200—220 kor., készáru 300 kor; Székelykeresztur elővételre 240 kor; Bácsmadas 225 kor; Sárégres 220 kor; Letenye 310 kor. Megjegyezném, hogy a 200 koro-

nás komlóárak legtöbbje elővétel vagy augusztusi sietségek. Ha az osztrák komlótanárnak Hoffernek igaza van, úgy az idén a **magyar komló első helyen** áll, a fenti és a még elérhető árak talán valahára lerontják a magyar sörgyárosok és néhány papír-tudós véleményét, hogy a magyar komlóból is tudnak jó sört főzni Pilsenben és Schwechátban. Im a legutolsó hír, írja egy jeles segesvári termelő (ki a komlóüzlet körében is jártas), hogy a szép komló ára 300—400 korona között fog kialakulni. Ezekután alig érdemes tovább jósolni, de kötelességünkhöz hiven újból figyelmeztetjük termelőinket: jól szárítani, rendben zsákolni — s ügyesen eladni! Közönséges éveken áll a szabály, mint az eladó leányra, ha kéri adni kell! De most — hadd keresse magát a leány — de csak úgy, ha van elegendő „lupulinja“.

— y. — s. dr.

Borértékesítési mizériák.

Az az anomália, melylyel lépten-nyomon lehet találkozni a borértékesítés terén, indított arra, hogy ezen kérdéssel foglalkozzam. A szőlők, a mint arról nap-nap mellett beszámolnak az újságok, a lehető legmostohább terméssel kecsegtetnek, daczára ennek nemcsak, hogy nem tapasztalható élénkebb borkereslet, de még csak nem is mutatkozik egyáltalán vevő. Az érdeklődő önkénytelenül azon kérdést veti fel: honnan van ez? Mi ennek az oka? Egy nagyobb terméseredmény már is ily súlyos válság elé sodorta volna szőlőmivelésünk? Vagy talán bizony már beköszöntött volna a tultermelés?

Mielőtt ezen kérdésekre a választ egyenként megadnánk, nem lesz érdektelen, ha a borkereskedők, korcsmárosok és termelők egymáshoz való viszonyára is kiterjeszkedünk. Sajnos, de való, hogy ezek érdekei a jelenben szétágazók, a termelő az, a ki a legtrövidebbet kénytelen huzni. A kereskedő és korcsmáros az, a ki uralja a helyzetet, a ki irányítja a fogyasztóközönséget, sokszor teljesen a szerint, a mint az ő előnyük az megkövetelik. Ők azok, a kik a termelőt teljesen elütötték ugyszólván a fogyasztóközönségtől. Közöttük és a termelők között az összefüggés oly laza, hogy azt nagyon bajos a legtöbb esetben megtalálni. Az összekötő kapcsolatot sajnos ma már a közvetítők bizonytalan száma és sokszor meg nem bízható tábora tartja fenn. Daczára, hogy a termelő az, a kitől a legtöbb szakértelmet és befektetést kíván meg az élet, azért mégis ő az, a ki a legkisebb hasznal kénytelen megelégedni!

A termelő sokszor a legcsekélyebbnek látszó mulasztással is már válságba sodródik, addig a kereskedő és korcsmáros ilyeneket meg sem érez. A legigazságtalanabb különbség azonban az árán mutatkozik. A termelő a legtöbbszor még a kiváló minőségű boraért is alig kap néhány koronával többet, mint a közönséges asztali borért; a kereskedő meg a korcsmáros pedig a legközönségesebb borát is majdnem oly áron adja el, mint a mily áron a legkitünőbb borát vette! A kereskedő és korcsmárosban meg van az üzleti érzés, a szellem, addig sajnos a termelőből ez hiányzik. Végül a mig a kereskedők és korcsmárosok bármely természetű érdeklődésük előmozdítása czimén a legmesszebb menő összetartásra képesek, addig sajnos a termelők még a legfontosabb érdekeik megvédésénél is széthuznak.

Nagyon az elevenére tapintott Tolna vármegye a legutóbb megtartott közgyűlésén a borértékesítési kérdésnek. Részemről teljesen azo-

Sertéstulajdonosok figyelmébe!

Öreg mustra sertésekben, úgy beállítani való süldőkben a kereslet nálam nagyon élénk, ennél fogva kérném mindazokat, kik ily jószággal rendelkeznek, azt velem közöljék. Értékesítést a legmagasabb napi áron eszközölök.

URL REZSŐ sertésbizományos

Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. Telefon 97—05. Interurbán.



nositom magam véleményükkel. Annyival is inkább mert tapasztalatból tudom, hogy a sik vidék kötött talaján levő szőlők mily zavarólag hatnak az értékesítés terén. Eltekintve attól, hogy az ily helyen termelt borok minősége még a homokéval sem versenyezhet, vajjon akad-e az országban vidék, a hol oly minőségű bort lehetne produkálni, mint a sik vidéken? Figyelembe véve továbbá, hogy a termelési költségek korántsem állanak ott, a hol a hegyvidék, vajjon adhatják-e ők olcsóbban vagy vajjon képes-e egyáltalában versenyezni vele!

Nem kutatva már most nemzetgazdaságilag az ebből eredő hátrányokat, sem azt hogy jogilag helyes-e nevezett vármegye követelése vagy nem; igenis törvényileg kell szabályozni ezen kérdést. Kimondani, de egyszersmind szigorúan be is kellene tartani, hogy mindazok, a kik sik fekvésű, ugynevezett buzatalajokra szőlőt telepítenek, azok egy tekintélyes magasságu adót kötelesek fizetni. Sőt részéről még itt sem állnék meg, hanem egyszerűen betiltassék minden sik vidék buzatalajba eszközölt szőlőtelepítést. Ha kimondták ezt már a nyugoti államok egy némelyikében, miért ne lehetne ezt kimondani nálunk, a hol látjuk, hogy csak egy évi abnormális terméseredmény is mily zavart volt képes előidézni.

További nagy hiba az, hogy a termelők legnagyobb része még normális természetű termék befogadásához sem rendelkeznek megfelelő mennyiségű edénnyel. A legtöbb szőlősgazda telepített derüre-borura, hogy úgy mondjam, a nélkül, hogy edényről vagy egyáltalában pinczéről gondoskodott volna. Természetes azután, hogy az ily termelők kénytelenek voltak termésükön mindenképen tudni, ezzel azonban akaratuk ellenére mintegy leszorították a borárakat is.

Hozzájárul a bajhoz az is, hogy a termelők — szakértelem hiányában — legnagyobb része a lehető legnagyobb erővel oda iparkodik hatni, hogy termésén még az ősz folyamán tudhasson Szinte szerencsétlennek érzi magát, ha ezen időben termésén tudni nem tud vagy nem sikerül.

Nagy hibának kell továbbá minősítenem azon körülményt is, hogy a nagy telepítési mániába egyes borvidékeink teljesen kivetkőztek az ő eredeti jellegükből; vagyis a mi régi hires hegyi jellegzetes boraink szinte veszendőben vannak. Sőt, a hol meg is maradtak a régi szőlőfajták az új a telepítésnél be nem várva a borok teljes kialakulását, azok teljes új korban vagyis minden jelleg nélkül lesznek áruba bocsátva. Részéről ezen körülményt nagyon fontosnak tartom, úgy annyira, hogy több hirneves hegyvidékeinken az újbor eladását minden anyagi támogatás megadásával megakadályoznám. Sőt az egyes hegyvidékeinken az újabb telepítésnél szigorúan megkövetelném, hogy az ott honos régi szőlőfajtákon kívül mással senki se telepíthessen.

Nagy baj továbbá az is, hogy a szőlősgazdák tulnyomó részének nem csak pinczefelszerelése hiányos, de nagyon hézagos borkezelési szakismerete is. Részéről kívánatosnak tartanám, hogy az állam egyes szőlősgazdákat ily irányban is támogatna, sőt egyes olyan szőlősgazdákat, a kik kiválóbb bort volnának képesek előállítani — jó példaadás czímén — jutalomba is kellene részesíteni. A borértékesítési mizériák már ezzel is sokat veszítenének mostohaságukból. Azonkívül a termelők általi borkiméréseket nagyobb mederbe kellene engedélyezni, illetve nem kellene annyi nehézséget gördíteni utjukba a midőn ezt elérni óhajtják.

A legnagyobb hiba azonban az, a mint azt már fentebb érintettem, hogy nincs meg a szőlősgazdák között az összetartás. Mennyivel más-ként alakulhatna és alakulna is föltétlenül a helyzet, ha az értékesítés érdekében szervezkednének. Ha akár pinczeszövetkezet, akár más egyesülési alapon odatörekednének, hogy egy vidékről csak egyforma minőségű és értékű bor kerüljön forgalomba. Ha a termelők közvetlenül iparkodnának — mindenféle közvetítés kizárásával — odahatni, hogy a fogyasztóközönséggel közvetlenül jussanak érintkezésbe. Daczára, hogy ezen cél a termelők egyesülése és közös akarata révén könnyen volna megvalósítható, azért az államnak az ilyen szövetkezeteket nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is a legmesszebb menő fokig támogatni kellene. Sőt tekintve a szőlősgazdák szánalmas helyzetét, a fennálló boritaladó eltörlésével kellene az első segélyben őket részesíteni.

Tehát korántsem az itt nálunk a baj, hogy talán tultermelésben volnánk, hanem igenis az, — a sok más egyéb, szintén lényeges okoktól eltekintve — a melyeket ezen rövid felszólalásom keretén belül elmondottam.

Szabadka, 1909. szeptember hó 20-án.

Halászy Lajos.

Az antialkoholizmus és bortermelésünk,

Külföldi nagynevű orvosok alapos tanulmányai kétségenkívül bebizonyították, hogy az alkoholtartalmu italok, főképp a bor *mérsékel*t fogyasztása az emberi szervezetre semmiféle káros befolyással nincsen, kimutatták statisztikailag, hogy bortermelő és ennek folytán bort fogyasztó vidékeken az emberek aránylag a leg-egészségesebb és hogy az alkoholizmus áldozatait főleg ott szedi, a hol a lakosság zöme pálinkát iszik.

Az antialkoholisták ennek ellenében azt hirdetik, hogy minden szesztartalmu ital mérge, hivatkozva teljes absztinenciára esketnek fel, jól tudván, hogy a mértékletes borivó, érveik leghatalmasabb megdöntője.

A mint történetileg ki van mutatva, az emberiség a bort már több mint 4000 éve ismeri és a bortermelés már az ókorban is fontos ága volt a mezőgazdaságnak. Az emberek ezredévekig itták a bort; a kik sokat ittak, épp úgy becsiptek tőle, mint manapság és ha a mértékletes ivás egyeseknek meg is ártott, a történelemben nem tud reá példát, hogy a borivás egyes népeknek, vagy néposztálynak ártalmára vált volna. A borfogyasztást többnyire csak magasabb műveltségi színvonalon álló népeknél találjuk s annak elterjedtsége egyszersmind az illető népfaj kedvezőbb gazdasági helyzetről is tanuskodik.

Az ókor kulturnépei, az egyiptomiak, a főnicziaiak, zsidók, görögök és rómaiak mind borivók voltak és meghódított országokban meghonosították is a kedvelt szőlőtőkét. Hatalmuk hanyatlásával a magasabb intelligenciát és gondosságot igénylő szőlőművelés is lassanként tönkrement, a virágzó szőlőhegységeket gaz és gyom verte fel és a barbárok száguldó hordái kikaposták az utolsó szőlőtőkét is. Csak a rend, jólét és intenzív mezőgazdálkodás korszakában virult fel ismét a bortermelés mai magas színvonalára.

Az alkoholizmus fejezete a szesznek ipari uton való előállításánál kezdődik. Bár a szesz a bornak egy fontos alkotórésze és *vegyileg tiszta* szeszt akár borból akár burgonyából vagy más anyagból készült, megkülönböztetni nem lehet, az ember fizikumára való tekintettel a bor és pálinka fogyasztás között óriási különbség van. Feltéve, hogy a tiszta alkohol mérge, a borban levő szesz rendkívül hígított állapotban kerül az emberi testbe, már pedig az orvosi tudomány bebizonyította, hogy a legerősebb mérge megfelelően hígítva bizonyos esetekben gyógyszerrekké válnak és használatban levő orvosságaink nagy része koncentrált állapotban erős és gyorsan öllő mérge. A természetes borban foglaltatik azonkívül igen sok oly sav és só, a melyekre az emberi testnek szüksége van a mennyiben a vérkeringést és emésztést elősegítik és táphatásuk. Az erősen hígított alkohol szintén táphatásu, a testi és szellemi munkában elfáradt izmokra és idegekre nézve pedig egy megbecsülhetetlen stimuláns. A nehéz testi munkát végző mezőgazdasági munkás vagy kifáradt katonánál látni legjobban, hogy egy kis adag bor elfogyasztása új erőt önt belé, mely felvidulást káros reakció nem követi, míg hasonló adag pálinka elfogyasztásánál a pillanatnyi lábrakapást hatványozott elernyedés követi. Az erősen igénybevett szellemi munkás idegrendszer szintén megköveteli a mérsékelte szesztartalmu ital fogyasztását. Rendszeres borivók körében sokkal kevesebb az ideges ember, mint abstinensek vagy pálinkaivóknál. A mai gondterhes világban tényleg a legjobb ha az ember bánatát és mérgét

egy jó pohár borba fojtja. Ezzel senkit sem bánt önmagának pedig használ.

Ezért érthetetlen az antialkoholisták heves küzdelme a bor ellen, de egyszersmind sajnálatos kell azt látnunk, hogy épp ottan, a hol legkevésbé volna szükség reá, sőt határozottan káros a művelt középosztály körében szerzik maguknak a legtöbb hivat és mindig több és több rendszeres borivót tántorítanak el kedvencz és egészségesebb italuktól.

Ellenben ott, a hol legnagyobb szükség volna reájuk, hol a munkához a legtöbb terük nyílna a hol munkásságuk üdvös és népünkre hasznos hozó lenne, a pálinkát ivó munkásnép körében az alkoholelles apostolok hazánkban eddig vajmi kevés eredményt értek el.

Szomorú statisztikai adatok mutatják, hogy Magyarországon tulnyomórészt az alsóbb, két keze munkája után élő néposztályokban a pálinkaivás boszantóan el van terjedve. A pálinka pedig minden formájában mérge, miután benne a szesznek csakis káros tulajdonságai jutnak érvényre; testileg és lelkileg elsatnyítják az embereket. Köteteket irtak már erről és lehetne még erről még írni, de különben is elég szomorú példát olvashatunk a lapok naponkénti hirrovaiban. A pálinkaivás elterjedtsége országunk egyik legnagyobb rákfeneje és számtalan baj kuforrása. És érdekes emellett, hogy az állam, mely egyrészt kórházakat, szanatóriumokat épít és száz más munkásjelölti intézményt létesít, a másik kezével a pálinkafogyasztást, sok baj okozóját támogatja, miután a pálinka után szedett fogyasztási adó egyikét képezi legnagyobb jövedelmeinek.

Ez egy circulus vitiosus, mely ellen meddő minden küzdelem! Ugy látszik, hogy ezt be is látták az antialkoholista vezérek és ezért vetik magukat a könnyebb küzdelmü mezőnyre és morális elégtételt látnak abban, ha sikerül nékik a középosztályt a borivástól eltántorítaniok.

Szőlőgazdaságunkra nézve ezen propaganda nagy kárt jelent és bár természetszerűleg a szőlősgazdák és antialkoholistáknak a pálinka ellen folytatott küzdelemben hű szövetségeseeknek kellene lenniök, kénytelenek az ellentáborba pártolni, mert az antialkoholisták működése a fentebb kifejtettektől egészen eltekintve, létérdeküket fenyegeti.

A filloxeravész óta kitünő hegyiboraink értékesítése rendkívül nehéz és leghiresebb fajú boraink csak nyomott áron találnak vevőre. Oka ennek, hogy kivitelünk számba sem vehető, a borok fogyasztója, a középosztály pedig éppen a rosszul vezetett antialkoholista propaganda következtében kezd a borivástól elszokni. Az újságok, melyeket főleg a középosztály olvas, tele vannak antialkoholista cikkekkel, az egyoldalulag informált háziorvos azt ajánlja, hogy ne igyanak bort, részünkről ezen agitáció ellen pedig nem történik semmi, a borfogyasztás a középosztályban mindinkább csökken, kinn a hegyekben pedig évenként nagyobb lesz a termés. Hogy hová fog vezetni, azt a jó Isten tudja.

A helyzet szanálására pedig csak egy módszer

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata f. évi szeptember hó 22-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatásu.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipócsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

van: röpiratokat terjeszteni, cikkeket közzétenni, melyekkel az antialkoholistáknak a borfogyasztás ellen indított hadjáratát lefegyverezik és megmagyarázhatjuk a közönségnek, hogy a mérsékelt borfogyasztás nem ártalmas az egészségre, hanem hasznos és hogy hazafias kötelessége az ősi magyar bortermelést pártfogolni.

Teleki Andor.

KÖNYVISMERTETÉS.

A mezőgazdasági munkabérek. A földmívelési minisztérium az idén is kiadta a magyarországi mezőgazdasági munkabérekéről szóló kimutatását, a mely országos gyűjtés adatai alapján ismerteti a mezőgazdasági munkások kereseti és munkaviszonyait. A minden munkanemre és fizetési módra kiterjedő kimutatás, a mely a kenyérkereső gyermekekre is különös figyelmet fordít, általában véve nem nagyon kedvező színben mutatja a gazdasági munkás helyzetét s a mezei munka természetéből folyó okokkal együtt bizony megokolttá teszi a muukásnépnek az iparhoz való vonzódását. A munka négy főrészből áll. Az I. rész a szokásos napszámbevételeket, évszak és munkanem szerint járási, vármegyei és országos átlagban tárgyalja. A munka II-ik része a szakmáymunkabérek 11 csoportban tünteti föl és pedig az egyes fontosabb munkák sorrendje szerint lehetőleg olyan összeállításban, hogy egy-egy munkának részért és kat. holdszámra pénzért fizetett mívelő költségei összehasonlíthatók legyenek. A III-ik rész a mezőgazdasági munkások megközelítő évi keresetét, a gazdasági cselédek évibérét, továbbá a hónapos cselédek és a hosszabb időre szerződött férfi és női napszámok hónapi bérét mutatja ki. A IV. rész a tulajdonképpeni munkáviszonyokról, a munkások számának elégséges vagy elégtelen voltáról, a munkásvándorlásról s a munkamenynységről ad rövid tájékoztatást. A részes aratók illetményeit és a gazdasági cselédek bérét és illetményeit feltüntető táblázatok kivételével mindezek az adatok vármegyenként és járasonként vannak részletezve. Az egész igen alapos és gondos munka eredménye. Kezelését az idegek számára is megkönnyíti az, hogy a címek francziául is jeleztenek. Darányi Ignác földmívelési minisztert elismerés illeti érte, hogy a 600 oldalra terjedő hasznos és tanulságos könyvet az idén is kiadta.

Az állatorvosi főiskola évkönyve. Most jelent meg az állatorvosi főiskolának az 1908—1909. tanulóévről szóló évkönyve. Az esztendőben a főiskola rektora Hutya Ferencz dr., rektorhelyettese Farkas Géza dr. volt. A főiskola tanártestülete 10 állatorvosi és 138 polgári peres ügyben mondott szakvéleményt. A földmívelési miniszter rendelete szerint februárban ismétlődő tanfolyamot tartottak az állatorvosok továbbképzésére, melyet októberben megismétltek. Az évben Zsupan Kálmán állatorvosi doktorátust, 73 hallgató pedig állatorvosi eklevelet nyert. A hallgatók összes száma az első félévben 295 (tavaly 325), a második félévben 261 (288) volt. Az elengedett tandíj összege 1530 koronát tett ki, a tandíjmentes hallgatók száma az első félévben 71-re, a második félévben 12-re rugott. Az 1909 év költségvetése személyi járandóságokra 284 580 koronát, dologi kiadásra 186.900 koronát, rendkívüli kiadásra 25.000 koronát, beruházásra 100.000 koronát, bevételre 86.800 koronát irányoz elő. A főiskola intézetei közül az anatómiai és vegytani intézet, a fizikai gyűjteménytár, az élettani, bakteriológiai, gyógyszer-tani, kórboneztani, járványtani és állattenyésztési intézet, a belklinikai és sebészeti klinika működött nagy eredménnyel. A rendes előadásokon kívül Gödöllőn gyakorlati tanfolyamot tartottak és állategészségrendészeti s poliklinikai kirándulást rendeztek. A tanárok irodalmi működéséből kiemelkednek a IV. nemzetközi tejkongresszuson tartott előadások Aujeszký Aladár dr. és Fettiék Ottó dr. tollából, továbbá Hutya dr., Rátz dr. és Marek dr. számos dolgozata és tudományos cikke. A főiskola irodalmi pályázatait ez idén Rohonyi Manó, Halasi Károly, Virág Gyula, Rózsa Gusztáv és Kaufmann Zsigmond nyerték el. A főiskola ifjusági egyesületei közül pedig az Állatorvostanhallgatók Menza-Egyesülete és az Állatorvostanhallgatók Kórház-egyesülete működtek üdvösen a jótékonyk terén.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Zab után árpa.

Zab után árpát akarnék tavasszal vetni, mennyi szuperfoszfátot szórjak el m. holdanként és mikor? A zab előtt trágyázott buza volt.

A. V.

Kérdés. Szártépő beszerezhetősége

Szártépő gépre volna szükségem, a melynek szilárd szerkezete van, a kopásnak kitett alkatrészek könnyen kicserélhetők, továbbá foszlány, de nem dugószerűleg tépi szét a szarát. Kinél kaphatnám a legjutányosabban?

K.

Kérdés. Lehet-e a jég eltartásánál a szalmát nélkülözni.

Ezen kérdés megvilágítására következőket kell elmondanom:

Van két jégvermünk, az egyik falazott a földszíne alatt van és a teteje földdel van behányva, a másik szintén a földszíne alatt van a gödör, de a teteje nádból van. A jeget mi úgy szoktuk eltenni, hogy a falak körül elég vastagon először szalmát teszünk, azután a jeget aprítva behányjuk, mikor a verem tele van, ismét elég vastagon beborítjuk a jeget, kiindulva azon elvből, hogy a jég így tovább fog tartani, mert a szalma rossz hővezető. A jégnek tartóssága ellen nincs panasz, mert július végéig, augusztus közepéig is eltart, de a szalma megdohosodik és annak szagát az ott elraktározott háztartási dolgok felveszik. A mint a jég fogy, szoktuk a szalmát ki is hányni.

F. B.

Kérdés. Házi paprika-örlő.

Létezik-e olyan kézi szerszám, melylyel a paprikát házilag lehet megörölni — ha igen, hol és milyen áron kapható.

F. B.

Felelet. A tehének szarvgyűrűi című kérdésre.

A szarvgyűrűk annyiban engednek következtetést a tehén életkorára, hogy ilyen gyűrű mindig akkor keletkezik midőn a tehén borjas állapotban van. A vemhesség igénybe véve a tehén életerejét korlátozza a szarvképződést és ilyenkor jönnek létre a mélyedések. Ha a tehén meddő akkor gyűrűk nem állanak elő. Ha elvetélt akkor is elmarad a gyűrű keletkezés. Jó fejős teheneknél a szarvgyűrűk mélyebbek, mint a rossz fejőknél.

D. L.

Felelet. Műtrágya a csalamádé után vetett buza följavítására című kérdésre.

Hogy közeperejű földben a csalamádé után vetett buza nem nagyon diszlik, ezt sokan tapasztalhatják. A csalamádé sokat terem, nagy tömeget ad, de ki is meríti a trágyát és földet egyaránt. Szuperfoszfát okvetlenül czélszerű, de nitrogén trágya is mellőzhetlen. Legczélszerűbb öszszel kénsavas ammott elszórni magyar holdanként 30 kg.-ot és tavasszal chilisalétromot ismét 30 kg.-ot. Ezeknek hatása meglepően jónak fog bizonyulni.

P.

Felelet. Milyen csemege szőlőt termeljenek című kérdésre.

A Chasselaskon kívül ajánlhatók közepérésű helyzetben a következők:

A fehér fajták: A különféle Madeleinek, Gradiska, Beiruthi Datolya, Shirendzuli, Anatolies, Rosatti, Muscat Alexandrie, Csaba-Gyöngye.

A rozsaszín fajták: Mo inera gorda, Vörös Dinka, Bakator.

A fekete fajták: Muscat de Hambourg, Malakoff-Isjum, Nagy Colman, Frankenthal, Fekete gohér, Cinsaut, Ribier du Marokko, Aramon, Imperial vagy Bellino, Bobal.

Ezekkel nincsenek kimerítve a fajták. De ezek a fajták a mi pepineristáink katalogusaiban jó részt föllelhetők.

P.

Felelet. A bor szesztartalmának mérése című kérdésre.

1. A borok szesztartalmának mérésére a kereskedők által használt szeszmérők nem valók, mert téves adatokat szolgáltatnak. A bor ugyanis vegyes folyadék. Vannak benne anyagok — szilárd kivonat anyagok (borkősav, cukor, ásványok stb.), melyek a bort sűrűbbé teszik a víznél és vannak olyan anyagok mint a szesz, a mely ritkábbá teszi. Képtelenség tehát a szokott szeszmérőkkel csak valamelyes adatát is kihozni, a mely számot tarthatna a hitelességre. A bort előbb le kell párolni és a párlatot kell alkohol mérővel megmérni. Ez a biztos adat. E czélra

szolgálnak a Saleron-féle készülék és az Eboulioscop. Mindkettőnek kezelését könnyű megtanulni.

D. L.

2. A forgalomba előjövő borszesz-mérők rendszeren azon elv szerint készülnek, hogy a közönséges asztali bornak kivonatanyag (extrakt) mennyisége 2% körül van.

Nem egyéb, mint egy közönséges fajsúlymérő, mely úgy készül, hogy csinálnak egy 2% bor extrakt vagy cukor tartalmu oldatot és ezen oldathoz különböző, de ismert mennyiségű szeszt adnak és megjelölik a készüléken a súlyedés határát, még pedig olyképpen, hogy nem a folyadék fajsúlyát, a mely azt mutatná, hogy a vizsgált bor mennyivel könnyebb vagy nehezebb ugyanolyan hőmérsékletű és térfogatu víznél, hanem a folyadék szesztartalmát mutatja.

Már mostan, ha olyan borunk van, melynek kivonatanyag tartalma 2%, akkor a borszeszmérőn leolvasott szesz fok, abban az esetben, ha a vizsgált bor hőmérséklete olyan, milyen a borszeszmérőn jelezve van, akkor a gyakorlati életben megkivánható pontossággal a bor valószínű szesztartalmát mutatja. Ha azonban borunkban több vagy kevesebb kivonat anyag van, mint 2%, akkor a leolvasott szesz fok a valószínű szesztartalom közt 2—3% különbözet is lehet.

A borok szesztartalmát elég gyorsan és pontosan a Saleron-készülékkel lehet meghatározni. Ezen készüléket bármely jobb borgazdasági eszközöket árusító kereskedőnél meg lehet elég jutányos áron kapni. A készülékekhez rendszeren a használati utasítás is mellékelve van. Az egész meghatározás azon elven alapszik, hogy a borból a szesz és viznek egy részét lepárlás által a többi alkatrésztől elválasztjuk. Az így elválasztott szesz és viz keverékét fokozzuk meg egy szeszmérővel.

Bíró Gusztáv.

3. Az alkohol tartalmu folyadékok sűrűségének meghatározására „Alkoholometereknek” nevezett arömetereket használnak. meg pedig rendszerint olyanokat, melyek térfogat százalékot mutatnak. Az alkoholometer tehát ugyszólván ellenkezőleg emelkedik, mint a saccharometer (cukormérő). Vagyis minél mélyebben sülyed az alkoholometer valamely alkohol tartalmu folyadékban, úgy azon folyadék annál több alkoholt tartalmaz. Eltérőleg tehát a cukormérőktől, hol a 0 pont legfelül van a skálán, itt az alkoholometernél mindig legalul helyeződik a 0 pont a skálán el.

Nálunk rendszerint még a hivatalos alkalmazásban levő alkoholometerek is mind olyanok, a melyek térfogat százalékban mutatják a szesztartalmat valamely folyadékban.

Meg kell jegyezmem, hogy ezen alkoholometerek csak bizonyos meghatározott hőmérséknel mutatnak valódi adatokat, t. i. azon hőmérséknel, mely a skálájuk készítésénél alapul vétetett. Ezen hőmérséklet normalhőmérséknek nevezzük. Nálunk ezen hőmérsék 12° R. vagy 15° C.

Miután ezen közönségesen használt alkoholometerek csak az esetben mutatnak pontosan az alkohol tartalmat, ha a megvizsgált folyadék alkohol és vizen kívül más anyagot nem tartalmazna, azért a bor vizsgálatánál ez csak megközelítő adatnak tekintendő.

Minden tekintetben megfelelő és pontos szeszmérőkül tekinthetők a Saleron-féle készülék és az Eboulioscop. Nekünk, szőlősgazdáknak azonban teljes mértékben megfelel az egyszerű alkoholometer; sőt a kereskedők maguk is rendszerint ezt használják. Nagyobb különbözetek a fokoknál rendszerint csak akkor fordulhatnak elő, ha a bor a megvizsgálás alkalmával a fentérintett hőfoknál vagy magasabb vagy alacsonyabb hőmérsékű volt.

Hatászy Lajos.

HIREK.

Gyászhir. A „Kühne” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság mély megilletődéssel jelenti, hogy vállalatának sok éven át volt hű és tevékeny főtisztviselője és czégjegyzője, zorkóczi Zorkóczy Béla ur munkás életének 49-ik évében, folyó hó 21-én Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. Áldás legyen porai felett.

A Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület nagygyűlése. Mosonvármegye gazdasági egyesülete nagygyűlést tartott, a melyen megjelent Batthyány Tivadar orsz. képviselő is. Elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a

földmivelségi és kereskedelmi miniszterhez gabonarakarok létesítése érdekében, azonkívül gyümölcs- és kertészeti vándortanítót kérnek a nép kioktatására. Ezután megalapították a mosonmegyei lótenyésztő-osztályt. Batthyány Tivadar gróf a nagygyűlésen lelkes ünneplés tárgya volt.

Krassószörény vármegye Gazdasági Egyesülete a minap tartotta Lugoson Fialka Károly főispán elnöklésével igazgató-választmányi ülést. Az egyesület tevékenységéről Póka József titkár terjesztette elő jelentését, a melynek során Királykegye község vásáregedelmezési kérelmét pártolóan intézte el, majd kimonodta a választmány, hogy hozzájárul maga részéről is a gazdasági egyesületi titkárok országosan szervezendő nyugdíjintézetéhez. Issekutz Aurél alispán javaslatára és Póka József titkár előterjesztése alapján elhatározták, hogy az egyesületi kerttelepet parcellázzák. A kisgazdák vetőmagszükségletének fedezésére segítségnyújtás szüksége mutatkozván, elhatározta a választmány, hogy ez ügyben közbenjár és a jövőben a vetőmagszükséglet közvetítésével rendszeresen fog foglalkozni, a földmivelségi miniszter támogatását is kérélményén.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület f. hó 22-én délelőtt saját székházában igazgató-választmányi gyűlést tartott, mely alkalommal a folyó ügyeken kívül több közérdekű dolog is tárgyalás alá került. A földmivelségi miniszter felhívása folytán véleményt mondot az egyesület Magyarad községnek a közlegelő egy részének felosztása tárgyában beadott kérvényére vonatkozólag, s ezen ügyben a jelenlegi állapotnak a fenntartását hozta javaslatba. Aradvármegye alispánja átirata folytán ugyancsak véleményt mondott az egyesület Ó-Szentanna községnek a szarvasmarha tenyésztés irányú megváltoztatását célzó beadványára vonatkozólag és a község ebbeli kérelmének teljesítését hozta javaslatba. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének felhívása folytán állást foglalt az egyesület Görögországnak azon törekvése ellen, mely szerint a mazsola szőlő behozatalára vonatkozólag jelenleg fennálló ötven koronás vámtétel leszállítását akarják keresztül vinni. A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület átirata kapcsán elhatározta az egyesület, hogy a czigányügy országos rendezésének mielőbbi keresztülvitele érdekében feliratot intéz a földmivelségi miniszter utján a belügyminiszterhez. Végül ifj. Jóó Antal simonyifalvai kisgazda javaslata folytán elhatározta az egyesület, miszerint átiratot intéz a vármegyéhez a községi vásártereknek itató kutakkal való ellátása érdekében és hasonló mozgalom megindítására fogja a többi társegyesületeket is felhívni.

A csornai kisgazdák, mint hercegi bérlők. A sopronmegyei hercegi uradalmakra kiiratván a nyilvános pályázat, ismét aktuálisá vált a csornai kisgazdák régi kívánsága, amelyet oly sokszor megismételtek, hogy az Esterházy-féle hitbizomány csornai bérletéből ők is kapjanak valamit. Mint Csornáról jelentik, a kisgazdáknak az az óhaja a jövő esztendőben, mikor a mostani bérlet lejár, teljesülni fog, a mennyiben a herceg a pozsony-szombathelyi vasútvonal mellett Csorna és Csatári között elterülő mintegy 300—400 holdnyi területet, mely rét, legelő és szántóföldből áll, bérbeadja a csornai földbérlő-szövetkezetnek azzal a kikötéssel, hogy arra csakis a kisebb birtokosok reflektálhatnak.

Sörfőzőkiállítás Münchenben. A müncheni tudományos sörfőzőállomás és a bajor mezőgazdasági tanács a mezőgazdasági tudományos intézetek közreműködésével szeptember 11-ike és október 3-ika közötti időben Münchenben sörfőzőkiállítást rendez, a melyen az összes németországi sörfőzők résztvesznek. A kiállítás célja elsősorban, hogy a sörfőzőipar géptechnikai képességét és haladását bemutassa. Az új vám- és adótörvény a nyersanyag minél jobb kihasználására és technikai berendezéseik folytonos tökéletesítésére kényszeríti a sörgyárosokat. A sörfőzőkre tehát igen fontos, hogy a sörgyártó technika tökéletesítését megismerjék. A kiállítás mindent felölel, a mi a söriparral gazdasági összefüggésben van.

Borvásár Gyorokon. Azon hírnév megteremtésében, a melyet a magyar borok a filloxera pusztításai előtt élveztek, tagadhatatlanul oroszlán része volt az aradi hegyaljának. Bárhol fordultunk meg, a magyar-rádi asztali és bakator, valamint a ménesi

vörös borainkat első helyen találtuk és ezek kiváló minősége joggal nyitotta meg ezen hegyvidéknek a világpiacon. A filloxera pusztításai úgy a külföld, mint monarchiánk fogyasztó közönségét az Arad — hegyaljától távol tartották, azonban az ottani borok jó hírneve a fogyasztó közönség emlékezetében még ma is mint a tökéletesség fogalma megmaradt. Az Arad-hegyaljai szőlősgazdák a szőlők rekonstruálása körül kifejtett gondos figyelmükért feltétlenül dicséretet érdemelnek, mert áldozatot nem kimélve, elérték azon alig remélt eredményt, hogy boraik minősége azok régi jó hírnevének mindenben megfelel. Ezen tényeket beigazolni van hivatva az **Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete** által Gyorokon f. évi október hó 3-án rendezendő **borvásár**, melyen a borfogyasztó és kereskedő közönség ezen elsőrendű hegyvidék asztali, csemege és aszu borait, anyagi áldozat nélkül, dus választékban megismerheti. Ezért az érdekelt közönségnek a legmelegebben ajánljuk, hogy ezt az alkalmat borszükségletének beszerzésére felhasználni el ne mulassza.

Borkiállítás és borvásár Sopronban. A sopronmegyei gazdasági egyesület által Sopronban folyó évi október hó 2-án és 3-án rendezendő borkiállítással összekötött borvásár előkészületei már annyira előrehaladtak, hogy annak sikere biztosítottnak látszik. Már eddig közel 1000 hektoliter soproni, ruszti, kismartoni, stb. 1908. évi és régebbi termésű bort jelentettek be a vásárra és a bejelentések még mindég folynak. A borvásár kedvező alkalmat nyújt majd a borkereskedőknek és vendéglősöknek arra, hogy asztali és pecsényeborszükségletüket a jóhírű soproni és sopronmegyei borokból fedezzék.

A borüzlet. A borüzlet már megkezdődött. Az ideai termés iránt különösen osztrák és cseh nagykereskedők érdeklődnek és hektoliterenként 25—28 koronát fizetnek borért. A nagyobb uradalmak termését már tökélen megvásárolták s a homoki bort részben mint édes mustot, részben kiforrott állapotban vették át. Az ó-bor készletek fogytán vannak, sokat eladtak belőle 26—30 koronáért. A terméskilátások nagyon gyengék, sok helyen a tavalyi termés 20 százaléka maradt meg, átlagban 40 százalék. A szüret e hó végén esetleg október 1-én megkezdődik.

Jászberény város bortermelő közönsége Jászberényben 1909. évi szeptember hó 27. napján a városligeti vendéglő nagytermében szakelődéssal, díjazással és borvásárral egybekötött borkiállítást rendez.

A bornyilvántartási kötelezettség. Újból figyelmeztetjük szőlősgazda olvasóinkat az új törvényben foglalt bornyilvántartási kötelezettségre, melynek minden több mint 4 hold szőlőterületet bíró gazda alá van vetve. A ki tehát mindenddig elmulasztotta a bornyilvántartási ivatek beszerezni, siessen ezen mulasztását pótolni, nehogy szüret alatt kellemetlenségei legyenek a hivatalos közegekkel és érzékeny pénzbírság vagy szabadságvesztéssel sújtassék.

Tirol ezidei szüretje. Tirol tartományának az idén kitünő szüretre vankilátása és máris rendkívüli élénkség uralkodik az ottani borközpontokban mint Bozen, Kaltern, Gries, Mezzolombardo. Összes Tirolból rendkívül nagy mennyiségű mustot szállítanak Bécsbe, a hol a must egy igen kedvelt ital. A tirol mustot a kereskedők rendszeren felcukrozzák, hogy elég édes legyen, de az új osztrák bortörvény jelentékeny akadályokat gördít a cukrozás elé és így dacára a nagy tirol készülődesnek, a bécsi borkereskedők mégis csak kénytelenek lesznek a természetesen édes magyar mustot vásárolni, hogy vevőiket kielégítsék.

A magyar komló gyantatartalma. Darányi földmivelségi miniszter rendelkezésére a magyar állami vegykísérleti állomás harminczhárom magyar termelő komlóját vizsgálta meg, hogy a magyar komló gyantatartalmát megállapítsa. A magyar komlóban minimálisan 11.330, maximálisan 20.485, átlagosan 16.733 százalék gyanta volt található. Az összes gyantatartalomról 67.16 százalék lágy és 32.84 százalék kemény gyanta. Legtöbb a gyantatartalom a gvordingi komlóban. A megvizsgált komló cseresavtartalma eredeti komlóban a következő: minimum 1.75 százalék, maximum 8.70 százalék, átlagban 2.55 százalék; a komló száraz anyagában pedig a minimum 1.94 százalék, a maximum 4.05 százalék, átlag 2.81 százalék.

Budapesti löversenyek. F. hó 23-án kezdődtek meg a budapesti löversenyek. A főbb versenyek, melyek eldöntésre kerültek: Az őszi

kancza, hatvani, állam, őszi kísérleti verseny, földmivelségi miniszterium, totalizátor handikap, Szt.-László díj, a St.-Leger stb.

Felkérettünk a magyar lovaregylet által, hogy a löversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlja, hogy a versenytéri belépti-jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése s tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohánytözsdékben a versenynapok délelőttjén előre váltssa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépti-jegyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrség felszólításait megelőzhesse.

APRÓK.

„Serpulit“ házigombaellenes szer. Az „Erdészeti Lapok írják a következőket: A házigomba nagy elterjedése mellett nem csekély jelentőséggel bírna, ha a pusztítására megbízható szerrel rendelkezünk. Újabban egy hazai találmányt ajánlanak megbízható helyről, amely „Serpulit“ néven kerül forgalomba, s amelyet Dénes Géza urad. erdőfelügyelő Borsod, Gömör-, Hevesmegyék erdőszeti egyesületének mult évi közgyűlésén bemutatott.

Az összetételre nézve közelebbről le nem irt szerre vonatkozóan a gyártásával és árusításával foglalkozó *Serpulit r.-t.* (Igló) a következő sorok közlésére kérte fel lapunk szerkesztőségét:

„Az új szer használhatóságát számos szakember igazolja a vele tett próbák alapján. A kísérletezők közül a következőket említjük meg:

Kopp Ede, az alsókubini államépítészeti hivatal vezetője.

Id. Posch Gyula nagybirtokos, Rozsnyó.

Dénes Géza, gróf Andrassy Géza erdőfelügyelője, Betlér.

Huntmüller Károly kémikus és tőkés, Hannover.

Dr. Szuhay, a Rimamurányi vasmű részv. társ. vegyész, Korompa.

Gömöri faipar r.-t. Pelsőcz.

Az árvai uradalom erdőhivatala, Árvaváralja. Krayer E. háztulajdonos és nagykereskedő, Budapest.

Göbel János plébános, Szepesmerény stb.

Itt csak a legfeltűnőbb kísérletek közül néhányat említünk fel:

Igy pl. Posch Gyula rozsnyói nagybirtokos villájában egy Serpulittel kezelt fenyődeszka 15 hónapig feküdt gombafészekben, anélkül, hogy a legkevésbé is inficiáltatott volna, sőt a közelben levő gombafészek is elpusztultak.

Gombairtószertül alkalmaztatott a szer többek között három grófi házban Betlérben, egy Kóburg hercegi kastélyban Gömörben, a Máv., a Rimamurányi vasmű ózdi és korompai épületein, az ároki uradalomban stb. mindenütt teljes sikerrel.

Kívánatos, hogy ez a magyar találmány, mely mindezeidig csak helyi alkalmaztatást talált, találja meg csakhamar utját az egész világra, ahol bizonyára lelkesedéssel fogadják.

Az új készítmény nemcsak biztos hatása, hanem egyszersmind rendkívül olcsó és könnyen kezelhető.

15—30 dekagrammal egy m^2 gombafelület fertőtleníthető, egy $kg.$ Serpulit pedig ezidőszertint csak 5 koronába kerül. (Serpulit r.-t. Igló.)

A szer alkalmazásánál nincs szükség semmiféle rombolásra, földkiemelésre stb. Az inficiált részek behintetnek Serpulittal és a termőtestek 3—8 nap alatt elfonnyadnak, a gomba maga 4—6 hét alatt elpusztul és az ilyképen dezinficiált helyiségben — mint ezt több évi tapasztalat igazolja — a házi- és fagomba keletkezése ki van zárva.

A spárga-termelésnek egy új módja. Eddigél méter mély és trágyával megrakott vernek képezték a spárga-ültetés alfaját. Ettől a módszertől most eltértek. Csak 30—40 centiméter mély árkokat ásának, melyeknek fenekét is föllazítják, avagy rigolirozott földbe úgy ültetnek 30 centiméter széles és ugyanily mély gödörökbe a töveket, hogy a gyökérnyak mintegy 10 centiméternyire essék a földszin alá. Az első 3 évben trágyát hordanak a telepre és csekélyen aláássák. Csakis az első szüret évben takarják be kiemelt földdel a növényserokot; a kiemelt föld a végbement spárga-válas után újra a sorok közé kerül vissza. Már ez a javítás is a spárga természetes életmódjának felel meg. Azonban

Brouyer (Fontenau, Franciaország) még egy lépéssel tovább ment. Saint Nazaireben végbe vitt módszere feltűnést keltett és leírását találjuk a Journal d'Agriculture Pratique 1909. márcz. 18-iki számában.

Brouyer megfigyelve a vad spárga növést, azt találta, hogy a spárga fölhalmozása természetellenes, és termékenysége csökkenőleg, az érésre késleltetőleg hat. Könnyű belátni azt, hogy a 30 centiméterre földdel fölhalmozott spárgarud a világosság és levegő felé iparkodva a föld felülete fölé törtet. Ha bizonyos mélységre számüzzük, akkor a levegőhiány rothadást és gyenge éget idéz elő. A feltöltés következtében sok finom gyökér szét és el lesz tépve. Röviden Brouyer a spárga földszintes termelésének a barátja (la culture à plat). A spárga növényeket 10 cm-re betakarjuk földdel és nem töltik föl. Hogy mégis a spárgarud halvány maradjon, daczára a felhalmozás elmaradásának, spárgacsöveket alkalmaz (tube-asperge) 18-20 cm. hosszú és 5-8 cm. széles agyagsöveket. A mint a spárga valahol gombos, rájön a spárgacső, melyet földdel töltünk meg. A spárgarud a csőben keresztül hajt a földön, mely borítja és a világosság sugaraitól megvédenve halvány marad. A mint a cső felső végét elérte, elérkezett a spárgarud vágásának ideje, a mely sokkal kényelmesebben megy végbe, mint a halmozott kultúránál. Csak föl kell emelni az alagsöveget, a föld kihűll és a spárgarud a földszinten levágható. Az érés ideje így 14 nappal hamarabb következik be, mert a napsugár jobban hathat egy gyökere, a mely a föld földszintéhez közel van mint olyanra, a mely 30 cm. mélyen van a föld színe alatt. De a csőben is hamarabb nő a spárga, úgy hogy igazában 3-4 hét a nyert előny. A módja egyszerű, nem nehéz kipróbálni.

Szamócza-termelés Angolországban. Angolországban június hóban van a szamócza-évad. A főtermelési hely Southampton vidéke Hampshire grófság, mely mellé Middlesex és Kent grófságok is csatlakoznak, mint nagy szamócza-termelők. Ezelőtt 30 évvel Southampton vidéke kopárság volt, vidéke természetlen paflagoniának lett kikiáltva, melynek fűvét még a kóbor cigányok lovai sem ették. Egy ember engedelem nélkül letelepedett ott, egy kis darab parlagot művelés alá fogott és mindenféle zöldséget és gyümölcsöt kezdett ott termeszteni; kezdetben nem sok eredménnyel, mert a kavicsos homokföld nem igen mutatkozott alkalmasnak a kerti művelésre. Ez a pionnier a többi közt szamóczát is termelt, a melyet Southamptonban nagyon kedvezően fogadtak. Erre fektette tehát a fősúlyt. Lassanként figyelmesek lettek reá mások és csakhamar egész torlódás irányult a vidék felé, mindenki bérelni akart, vagy venni egy darabot ebből a parlag földből. Oly nagy lett a siker, hogy a környező kultivált vidékek is abba hagyták a más termelést és a szamóczának feküdtek. A földárak 2-3 szorosra emelkedtek. Pár év

mulva bekövetkezett a túltermelés; a szamóczát, mit a vidék termelt, Southampton nem tudta elfogyasztani s az árak lehetetlen színvonalra süllyedtek. Ekkor a vasutársulatok jöttek a termelők segítségére és oly tarifákat engedélyeztek, a mely mellett a southamptoni szamócza eljuthatott Londonba és Angolország minden nagyobb városába. Ez újra fellendítette a termelést és a múlt évben 8 külön szamócza-vonat is kellett egy nap, akárcsak a mi barack-exportunknak, Kecskeméten. A múlt évben 1,230.459 kosár szamóczát szállítottak el a vasutak, circa 30.000 mm. súlyban. Az árak kezdetben 3 kg.-ként 5-8 korona, jóval később 1 K 80 fillér. Southamptonban szabály, hogy 1 K 20 fillérig lehet lemenni, akkor a szedési költség még megtérül. Azontul nem. A piszkos népet, mely a szedéssel foglalkozik, jó, hogy a fogyasztók nem látják, mert elmenne a gusztusok.

Készáru-tőzsde 1909. szeptember hó 25-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	79	28.70	29.10
"	76	80	28.80	29.30
"	77	81	—	—
"	78	82	—	—
Fehérmegyei	75	79	28.40	28.60
"	76	80	28.60	29. —
"	77	81	—	—
"	78	82	—	—
Pestvidéki	74	78	—	—
"	75	79	28.50	28.80
"	76	80	28.70	29.15
"	77	81	—	—
"	78	81	—	—
Bánsági	74	78	—	—
"	75	79	28.60	28.85
"	76	80	28.80	29.15
"	77	81	—	—
"	78	81	—	—
Bácskai	74	78	—	—
"	75	79	28.70	29.10
"	76	80	28.80	29.30
"	77	81	—	—
"	78	81	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)	—	—	19.25	19.50
Árpa takarmányáru, elsőrendű	—	—	19.05	19.15
" másodikrendű	—	—	14.75	15.05
Köles	—	—	14.40	14.60
Zab elsőrendű (új)	—	—	15.20	15.40
" középminőségű (új)	—	—	14.70	15. —
Tengeri belföldi román v. bolgár	—	—	15.20	15.40
Repcekaposztá	—	—	—	—

Szesz.

A szeszület e héten tartott irányzat uralkodott és a szeszárak változatlanul a legutóbbi jegyzés szerint zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 176.— 176.50 K-ig, adózatlanul 57.— 57.50 K-ig nagyban, míg másodkézből 1 kor. olcsóbb árban voltak ajánlatok.

Élesztő szesz adózva 174.50—175 K-ig, adózatlanul 55.58—56 K-ig kelt azonnali szállításra és kötésre.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 48.— kor., kötésre 48—49 K-ig zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz új termelési időszakban szállítva 50.50—53 K volt ajánlva fix árban és 2.50 K. jegyzésen alól.

Budapesten a kontingens nyers szesz ára 54—55 K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	176.—	177.—	K
Finomított szesz adózatlan	57.—	58.—	"
Élesztőszesz adózva	175.—	175.50	"
Élesztőszesz adózatlan	56.—	56.50	"
Nyers szesz adózva	174.—	175.—	"
Denaturált szesz	48.—	49.—	"

Kimutatás

a hazai nyilvános árúraktárak és szövetkezeti gabonaráktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről.

1909. szept. 11-től 1909. szept. 18-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1909. szept. hó 11-én	208089	174226	105818	81725	458180
Betártozás 1909. szept. 11-től 1909. szept. 18-ig	117260	16197	25638	21228	12120
Kitárolás 1909. szept. 11-től 1909. szept. 18-ig	43559	2811	13654	7814	36776
Készlet 1909. szept. hó 18-án	281790	187612	117802	95134	433524

II. Az 1909. szeptember hó 18-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános árúraktárak					
Barcs	29906	7130	1052	20656	90277
Berettyóújfalú	1549	2412	3887	2458	275
Békéscsaba	11813	412	1582	5104	15767
Brassó	8682	5270	1326	1908	7443
Budapest	105862	26117	6393	12240	148819
Csáktornya	9401	3431	428	510	14849
Czegléd	3735	7408	1352	744	2314
Debreczen	6176	27447	1392	1964	2261
Ermihályfalva	628	8636	151	1034	4072
Fiume	4093	1449	12533	4848	44901
Győr	964	3989	3173	300	8335
Kába	2324	607	633	239	—
Karozag	5247	385	1642	773	1326
Kassa	2023	478	2580	208	312
Kisújszállás	2538	283	1182	575	168
Kisvárdá	—	—	—	157	—
Kolozsvár	1125	22	759	—	498
Marosludas	574	201	228	1320	4538
Maros-Vásárhely	3190	—	109	404	69
Mátészalka	968	9076	273	351	3613
Mezőkaszony	3706	326	199	1239	856
Mezőtúr	5809	350	1482	3526	3854
Miskolc	4373	2676	3327	177	1409
Nagybacsanak	9168	1410	358	1473	5084
Nagykanizsa	4188	6354	15930	3284	2589
Nagykőlyök	1992	5423	1872	974	2115
Nagyszalonta	1070	3213	1130	1798	1086
Nagyszécsény	5309	560	114	3937	775
Nagy-Várad	1755	1775	9513	38	—
Nyíregyháza	4295	4814	893	487	1140
Nyitra	864	190	—	1190	17
Pancsova	2355	—	—	—	6607
Pozsony	1163	961	16789	—	1857
Szarvas	4358	20	1847	616	1955
Szatmár-Németi	4826	6204	413	2437	4147
Szeged	408	—	398	1062	1315
Szoboszló	1496	386	3607	104	13
Szombathely	2292	975	140	4760	119
Temesvár	11011	1988	1308	4385	3472
Versecz	5397	522	1689	2477	11096
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	1568	—	197	3533	23980
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	129	—	—	—	—

B) Szövetkezeti gabonaráktárak.

Buza	3350	3896	916	890	36
------	------	------	-----	-----	----

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

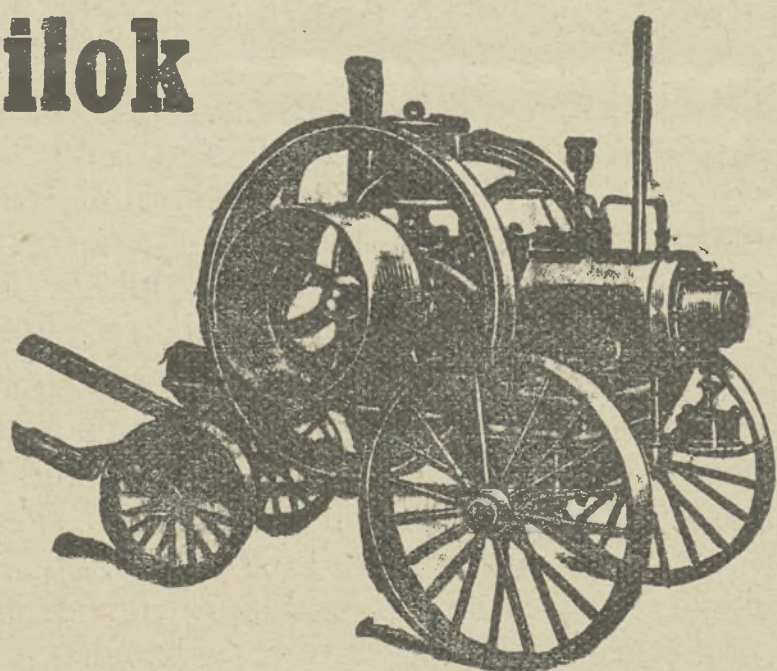
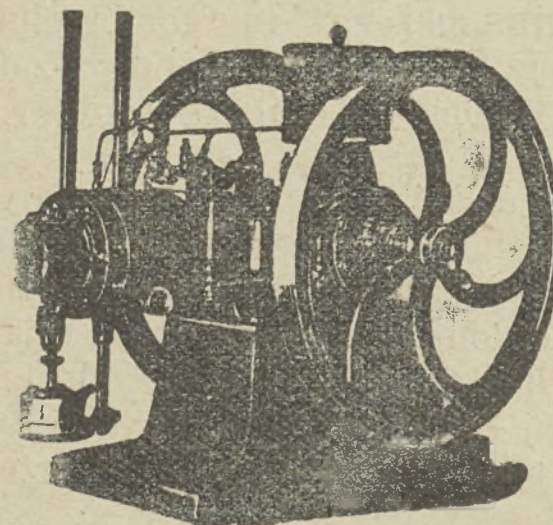
Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzinnel kérényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

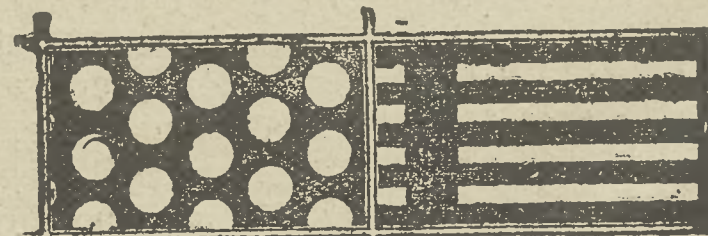
»»»»» Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa Budapest, VI., Váci-körút 76. Hazai gyártmány.

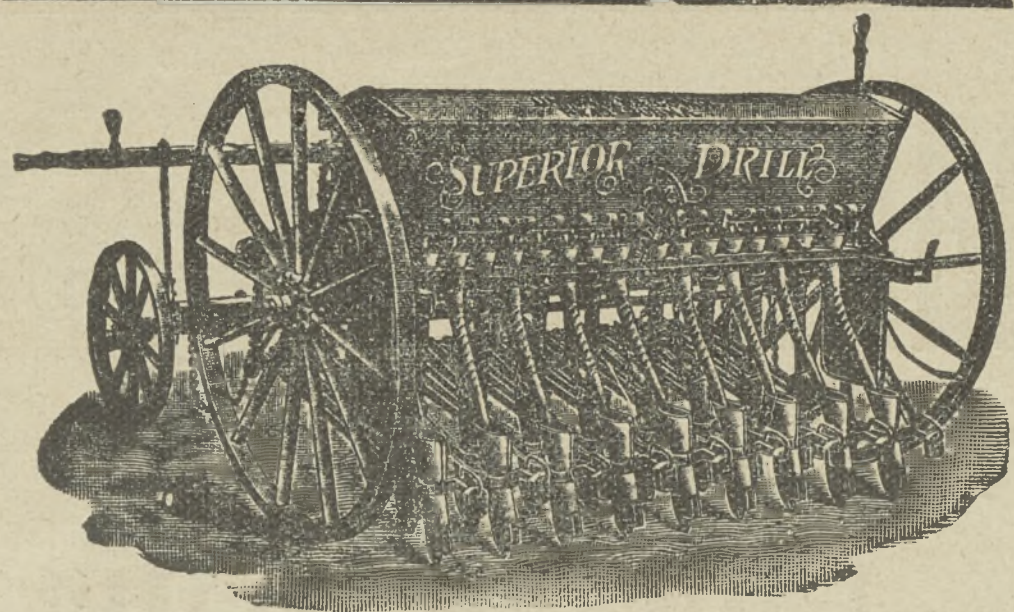


Stahel és Lenner
 Őrleur- és lemez-lyukasztó-gyár
BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására



TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMÉZROSTA gőz-öséplő gépek számára.



Superior Sorvetőgépek.

— !! Legjobb tolókerékrendszer!! —
!!! Tessék közelebbi leírást kérni !!!

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák.

== Egy- és többvasu ekék. ==

Háromtagu és egytagu hengerek.

Triórók. — Műtrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI SZAKIRODÁHOZ

TELEFON 170-68

Budapest, VI., Andrásy-ut 2. (Fonciere palota)

teljes bizalommal fordulhat mindenki, aki:

Termékeit jól akarja értékesíteni.
Gazdasági gépeit és egyéb szükségleteit olcsón és megbízható cég által szállítva kívánja beszerezni.
Jelzálogkölcsönt kedvező feltételekkel felvenni vagy konvertálni akar.
Ingatlant megbízható szakszerűség mellett venni, eladni vagy bérelni óhajt.

Elsőrendű magyarfajú
**Erdélyi
jármosökrök,**
ugyszintén 1 éves magyarfajú
Erdélyi
ökröborjuk

mindegyik időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvárt.
(Szolnok-Doboka megye.)

Olcsó gazdasági felszerelés.

Bérlet megszüntése folytán, igen jó karban levő gazdasági gépek és eszközök a beszerzési ár feléért kaphatók. Margitpuszta, posta, vasút, távirda Győrszemere.



Horváth István mezőturi Karakul félvér tenyésztéből 20 darab 5 – 6 éves anyajuh és 15 drb — 3/4 évestől 4 évesig — tenyészkos eladó.
Értekezhetni a tulajdonossal Mezőturon.

A lajoshalmi gazdaság feloszlása miatt nevezett gazdaságban

25 darab 4 1/2 éves

33 " 3 1/2 "

25 " 2 1/2 "

szépen fejlett prima tarka tinó eladó, valamint

78 darab jármos ökör

2 " 8-as cséplőkészlet,

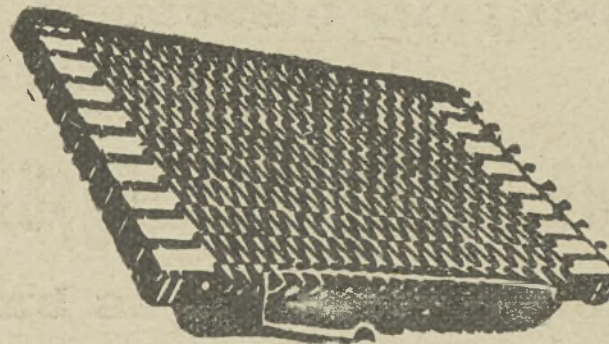
különbféle gazdasági eszközök. — Felvilágosítást ad: **Hartenstein Ignác, Gyoma.**

'UNIKUM' magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós !!

Nem salakosodik !

Nem görbül !!



Nagy

szénmeg-

takarítás !!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szor

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamossági vállalat

BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

100 pár díszlőszerszám.



Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésiük, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepelősátrak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Magyar szabad. 41461 sz.

Orosz szabad. 13184 sz.

Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.

Német szabad. 171497 és 197235 sz.

„REKORD II.” szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.



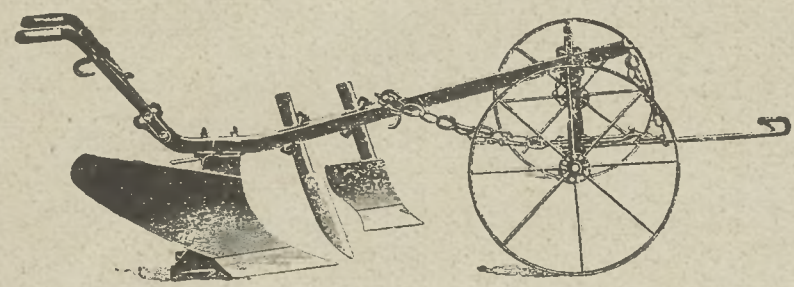
A sorbatrágyázás
által kb. 50% mü-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyú és sokoldalúan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul.

Uradalmaknak szívesen küldjük próbára gépeinket.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgál

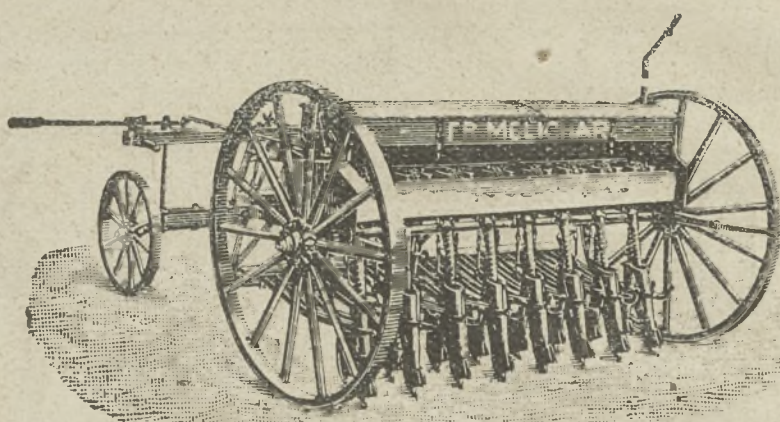
A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32.



Bächer - Melichar

Rudolf

Ferencz



☞ eke gyára ajánlja utólérhetetlen

gyártmányait, elsőrendű anyagból készült, tökéletes szerkezetű

egy- és többvasu egyetemes aczélekéit, aczélboronáit, répa- és burgonyakiszántóit, cultivátorait és minden egyéb talajművelő eszközeit.

páros soru „Unicum Drill“
páratlan soru „Fortuna Drill“

☞ **vetőgépei** ☞

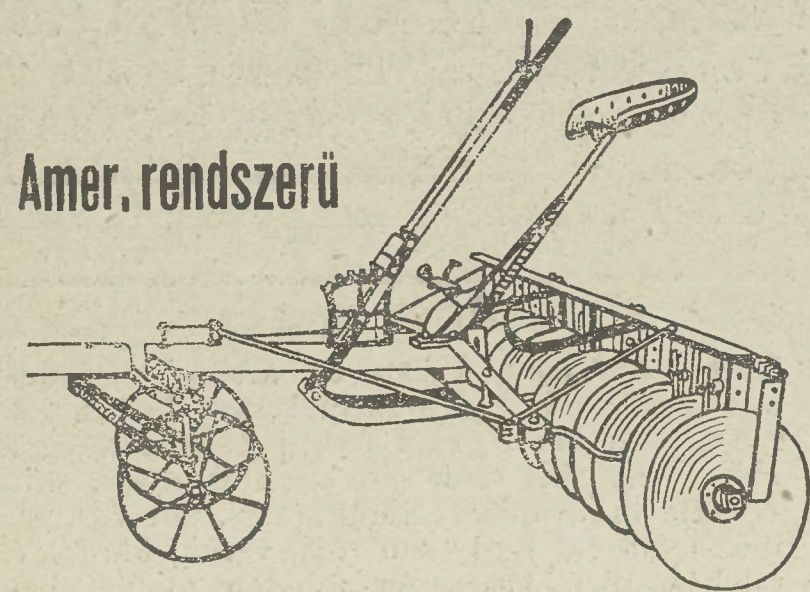
felülmulhatatlanok

Értéktelen utánzatoktól tessék óvakodni!

UJDONSÁG!

☞ **IMPERATOR** ☞

mütrágyaszóróval egyesített sorvetőgép.



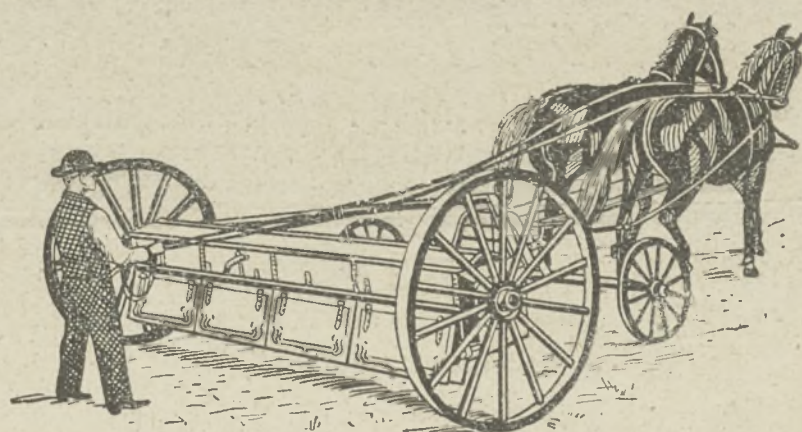
Amer. rendszerű

Tárcsás boronáit.

BUDAPEST

VI., Nagymező-u. 68.

Arjegyzékkel vagy árajánlattal
készséggel szolgálunk.



Mütrágya-szóró.

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszvek Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a legszolidabb alapon

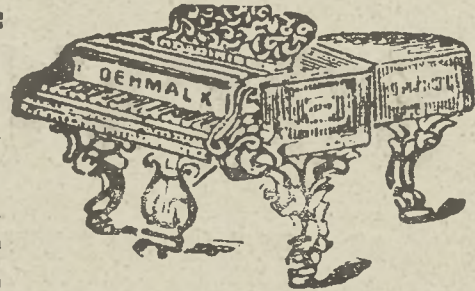
ZONGORA,

= pianó, harmonium =

csakis szolid gyártmányu angol mechanikával, a pécsi kiállításon az aranyéremmel kitüntetve, köztük Ehrbar & Schweighoffer, a legolcsóbb árak mellett.

Javítások és hangolások szakemberi kivitele. — Olcsó bérlet.

DEHMAL KÁROLY, zongoragyáros,
Budapest, IV., Károly-körut 20. szám.



Legjobb tejkannák

tejhűtők és tejgazdasági eszközök

kaphatók
Első magyar tejgazdasági gép- és eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-utca 7
ARJEGYZÉK INGYENES BÉRMENTVE

Szab. acetylen-gőzeke-világítási eszköz

tetemesen olcsóbbá teszi az őszi szántást, a gőzekének intenzívebb kihasználása által, mely a legtöbb uradalmaknál az egész országban már évek óta kitűnően bevált.

Egyedüli gyártó:

PICK & SALIS, PRAG, Havlicekplatz 2.

A földművelésnél szükséges összes cikkek raktára.

Fontos a gyümölcstermelésre! Kiirtása a gyümölcslélesdiéknél!

Az egyedüli biztosan működő élődi-nyv a

Propfe-féle élődi-nyv „Petrine“

az országos kulturális tanács bronz-érmével kitüntetve az aussigi gyümölcs- és kertészeti kiállításon 1903-ban.

Arjegyzéket, használati utasítást és kitérő ajánlatokat küld kívánatra:

ALBERT PROPFE — chemiai gyára —
Aussig a/dElbe (Böhmen).

Slavoniai vető-tölgymakkot és pedig kiváló minőségű kocsános és kocsántalan tölgycet (Quercus pedunculata és Quercus sessiliflora) szavatolt csirázóképességgel úgy az őszi, mint a tavaszi időnyre, a slavon erdőség világhírű vinkovci erdőkerületéből, továbbá vetőbükkmakkot (Fagus silvatica) minden mennyiségben szállít **Jakob Spitzer Vinkovce, Slavonia.**

Eredeti felsőinntali és montavonai tenyész- és tejelő-marhát



közvetit előnyösen **ANTON HELL, Imst, Tirol.** A piaci viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.



„RAPID“

mütrágyaszóró - készülék
1909. évi julius hó 1-től fogva
46 koronáért kapható.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

Weisz Jakob

a szabadkai mütrágya-gyár és a „Tubular“ amerikai tej-separátor művek vezérképviselője

Budapest, V., Lipót-körut 7/K. szám.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ara 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 kor. Utánvétellel küldve 3.65 kor. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum körut 7.

CAMPBELL

eredeti amerikai talajtömörítőt és tárcsás boronát
azonnal szállít a kizárólagos vezérképviselet:
KOVÁCS SOMA ÉS TÁRSA ARAD.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár
Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpá- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmen-
tes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repcze-
ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket,
vizmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

LŐRINCZ ISTVÁN

angol lovagló csizmák, valamint önkéntesi
huszár- és tűzér-csizmák egyedüli készítője.

Nagy választék a készletben.

Budapest, IV., Múzeum-körút 5.

Őszi vetésre ajánljuk több éven át a legnagyobb gond-
dal történt mivelés és a legleikiismeretesebb
válogatás által megnemesített bőtermő **SEGESDI** (somogyi)

tarbuzánkat,

melyről igen sok gazda elismerő értesítése és a magyaróvári
m. kir. gazd. akadémia növénytermelési tanszékének 1907. évi
kimutatása szerint, a termelési kísérletre vetett 4-féle hazai
buzaféleség között a legnagyobb szemtermést adta. **Gróf
Szechenyi Bertalan jószágfelügyelősege**, posta és
sürgöny **Felsőseged**, vasutállomás **Segesd** és Beleg.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlé-
szeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újítottól kezdve 42-ik évfolyamában hetenkint jelenik meg igen bő
és változatos tartalommal.

Ezen szaklap a legsokoldalubb és legtartalmasabb
szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szak-
lap olvasását fölös-
legessé teszi. — A **Borászati Lapok**
a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé”-nek hiva-
talan közlönye.

Minden előfizető évenként két nagy színes műmellékletet
kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét. Ingyen állapítja meg a szer-
kesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett szőlő-
betegséget vagy rovarát és az ellenük való védekezést és kimerítő
választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre. Kéthetes ingyen mel-
léklete a „Gazdasági Tanácsadó”, mely a mezőgazdaság, állat-
tenyésztés, gyümölcsészet, méhészet stb. kérdéseivel foglalkozik.

Laptulajdonos: Szerkesztéséért és kiadásáért felel:

BAROSS KÁROLY Örököse.

Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára:

Egész évre 12.— korona. Félévre 6.— korona. Negyedévre 3.— korona.
Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld a „Borászati Lapok”
kiadóhivatala **Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz., II. em. II.**

Sertés-eladások és vételék

legjobban és legpontosabban eszköz-
zöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban:



URL REZSŐ

sertésbizományosnál

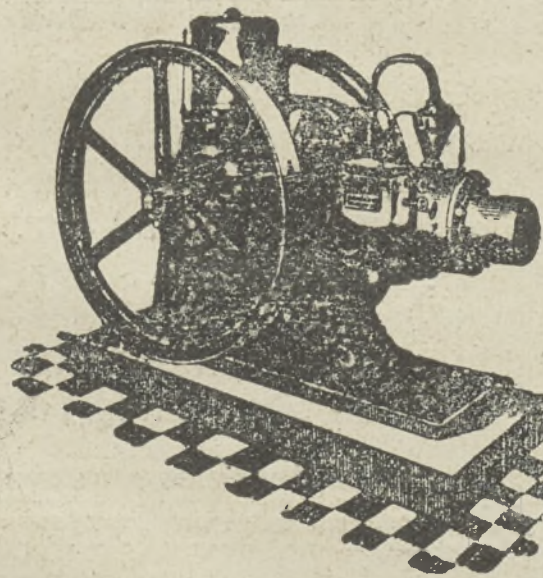
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári serfözde bérpalota)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.



CLIMAX és ECLIPSE

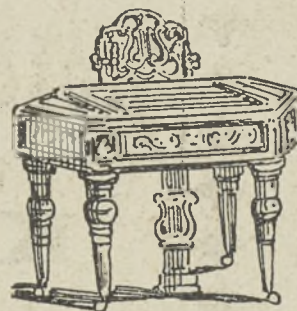


nyersolaj-motorok és lokomobilok.

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő
mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyőri
ellenőrzés. — Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TÁRSA motorgyár
Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota



HANGSZEREK

u. m.: hegedűk, gordonkák,
cimbalmok, fuvolák, táro-
gatók, zongorák, grammo-
fonok, csekély **HAVI**
TÖRLESZTÉSRE kaphatók:

Nowotny J. cégnél, Budapest, VI., Nagymező-u. 21.

Kérjen hangszer-árjegyzéket!

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új
kazal-, gép-, szekér- és repcze-ponyvák 40% engedménnyel
kaphatók. **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. sz.
Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kéveköttő és
kötélgyártás. — Telefon 35—92. — Táviratczim: Nagela.



BÁRDOS és BRACHFELD

MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT.

BUDAPEST VI. GYÁR UTCZA 5 SZ.


MOTOROSZTÁLY:

**BENZINMOTOROK, BENZINLOCOMOBILOK,
ÉS CSEPLŐKÉSZLETEK, SZIVOGÁZMOTOROK,
MAGAS NYOMÁSÚ NYERSOLAJMOTOROK.
MALOM BERENDEZÉSEK.**

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE




MRAVKO JÓZSEF puskaműves
BUDAPEST,
VII., Károly-körút 7.
Raktáron tart mindenemű vadászfegyvert és revolvert. — Javítások és töltények lelkiismeretesen készíttetnek.



VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghírnevebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok“-ból.

Párnakőcztíró gyár

Szászországban, keres

lenszállítókat

kis és nagy mennyiségekhez. Jelentkezők forduljanak „P. L. 1737“ jelige alá Rudolf Mossehoz, Prága.

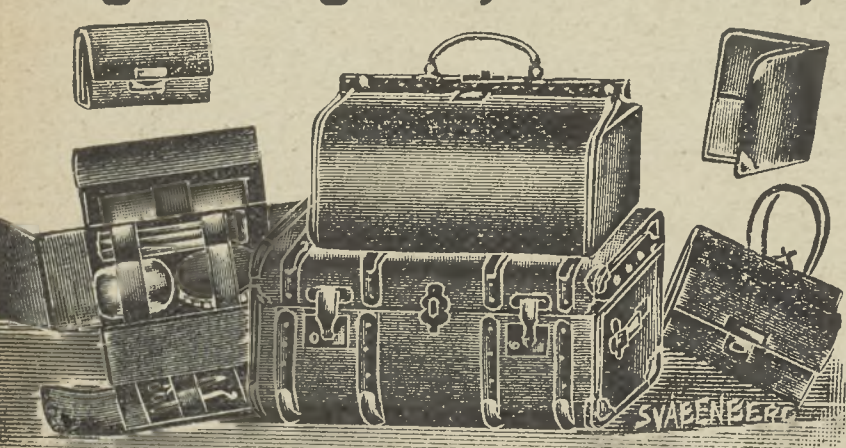
Méltóságos Hámos Lászlóné alsókálosi gazdaságában tisztavérű, átvészelt, magyar mangalicza tenyésztéséből származó

50 drb 7 hónapos vegyes, kocza és ártány malacz van eladó.

Az érdeklődőknek megkeresésre postafordultával ad felvilágosítást a gazdasági intézéség Alsókálosa, u. p. Gömörfüge.

Langenberg Ede, bőröndös, Budapest
Váci-körút 38. szám.

Utazási bőröndök, női kézi táskák, dohány- és levél-tárczák. Saját gyártmány.



NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték,
Sétányfák, Diszcserejék, Túlevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok (I. ssim áru)
Európai és amerikai sima és gyökeres vesszők (Oktató d. szárijegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

Őszi borsó 28.— kor.
Jánosnap rosz 22.— „
Őszi árpa 18.— „

Gróf Zeleki Árvéd
uradalmában
Konczá.

CSERNEK LAJOS
kocsilámpa-készítő
Budapest, VIII., Róth Szilárd-utca 40.



TEJ-
szállító kannák,
szeparátorok,
hűtő készülékek,
kopulók stb.

KLEINER és FLEISCHMANN
Vas- és rézgyárából
MÖDLING BECS mellett
Árjegyzék ingyen.



Legjobb minőségű kocsányos és kocsánytalan **tölgymakkot,**
kitűnő csiraképeségű **jegenyefenyő-magot,**
vevőim által elismert jóminőségű **túlevelű, lomblevelű és gyümölcsmagvakat** erdősítési célokra, több millió saját nevelésű **túlevelű és lomblevelű csemetét,** díszfát, sorfát, **párosításhoz iszkolázott gyümölcsvadonczot. Vadetetésre csicsókát, vadgesztenyét** szállít:

Faragó Béla cs. és kir. udv. szállító **Zalaegerszeg.**
ÁRJEGYZÉKET SZIVESEN KÜLDÖK.



Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

A TEJ

azonfermény, melyet a gazda mindenütt leggyorsabban értékesíteni tud. Pontos azonban a tejet a legnagyobb hasznot hozó módon értékesíthetni s ez csakis úgy érhető el, ha a tej a „Tubular“ separator által tejfölöztetik, mely által a legjobb és legtöbb vaj nyerhető. — A „Tubular“ a tejből hozandó hasznot circa 23—60%-al emeli! A „Tubular“ szerkezete állandó garancia alatt áll. — Öreg, másfajta separatorok fizetési törlesztéskép átvételnek. — Kérje a 47-ik számú katalógust, melyet díjtalanul, bérmentve küldünk.

Főképviseelő Magyarország részére:
WEISZ JAKAB,
BUDAPEST, V., Lipót-körút 7.G. sz.

„Tubular“ separatorok gőzturbinával vagy szíjhajtással speciálítások :: és legjobbak ezen a téren. ::



Jó karban lévő

borhordók

10 től 60 hektoliterig kaphatók: **ALEX BREYER és FIAI** cégnél **Körös-Krizevci** (Horvátország) és Handelsgesellschaft „**DALMATIA**“ Wien, VIII I., Alserstrasse 19.

Régi mangalica

(Báró Simonyi-féle vadász) törzsnájamból 30 db 8 hónapos **tenyészkan és kocza** van eladó, dbja 100 kor. loco, Poland-chinaXyorkshire **tenyészkan és kocza** malaczok választott korban, 20 kor. darabja, 4-8 hónapos 1 korona kilója, sárga, fekete és tarka színben. Országosan törzskönyvezett telivér **berni bikák** 600—700 korona árban. **Kralovánszky Kálmán, Seprős, Aradmegye.**

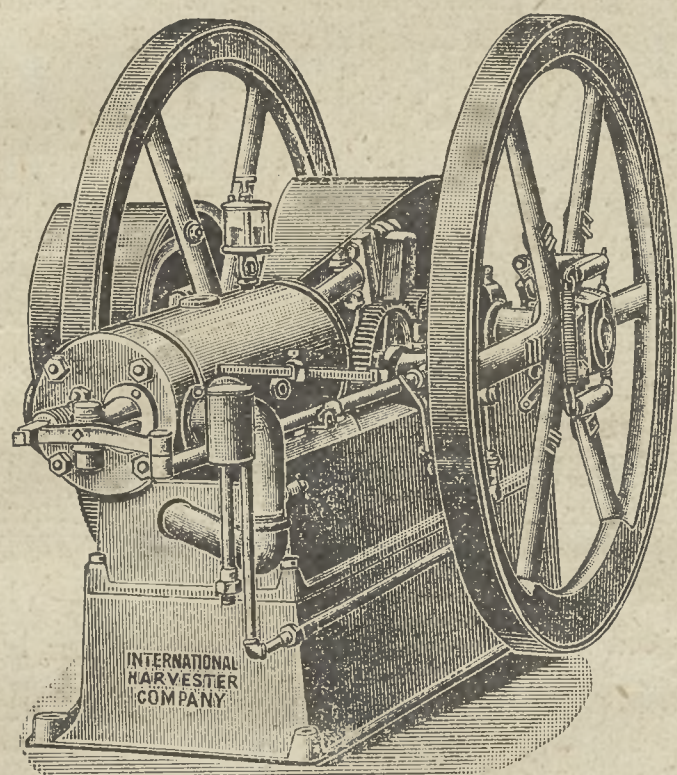
GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy: az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16—18. kéretnek.



I. H. C. benzine motor.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago, U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

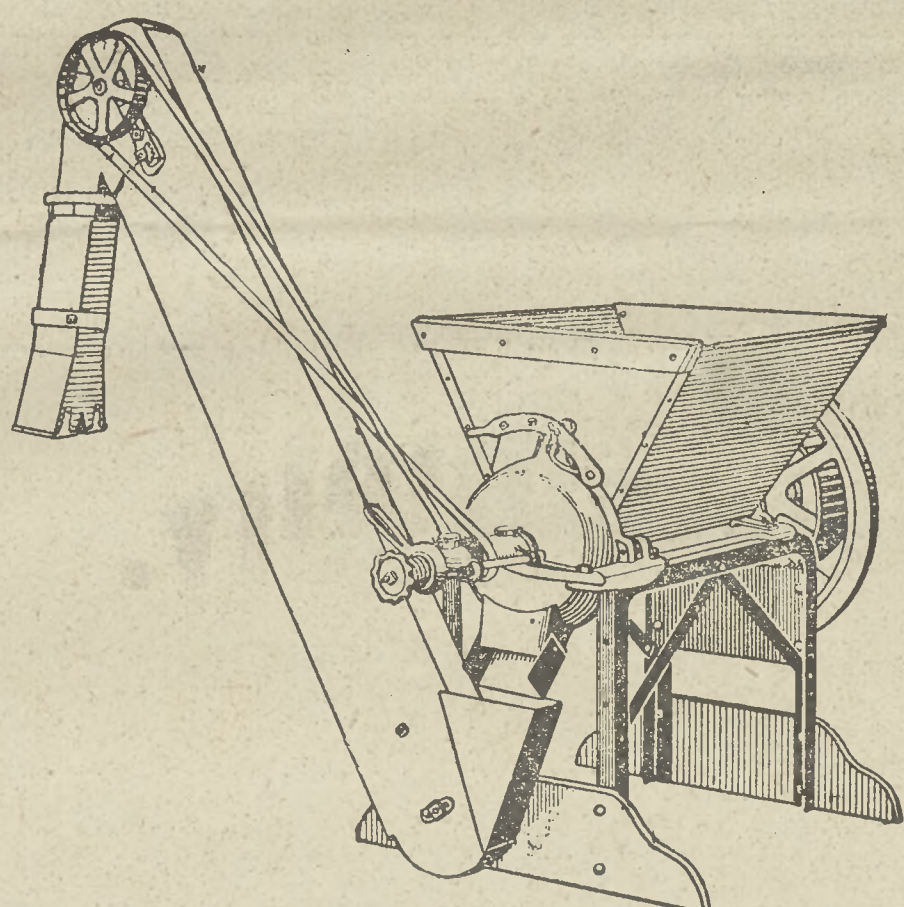
Budapest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint takarmánykészítő, vízszivattyúzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti amerikai I. H. C. benzine motor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

Teljes modern takarmánykamra-berendezést a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közlegeinkkel díjmentesen végezzük.



„International“ egytengeres csövestengeri-daráló gép.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick

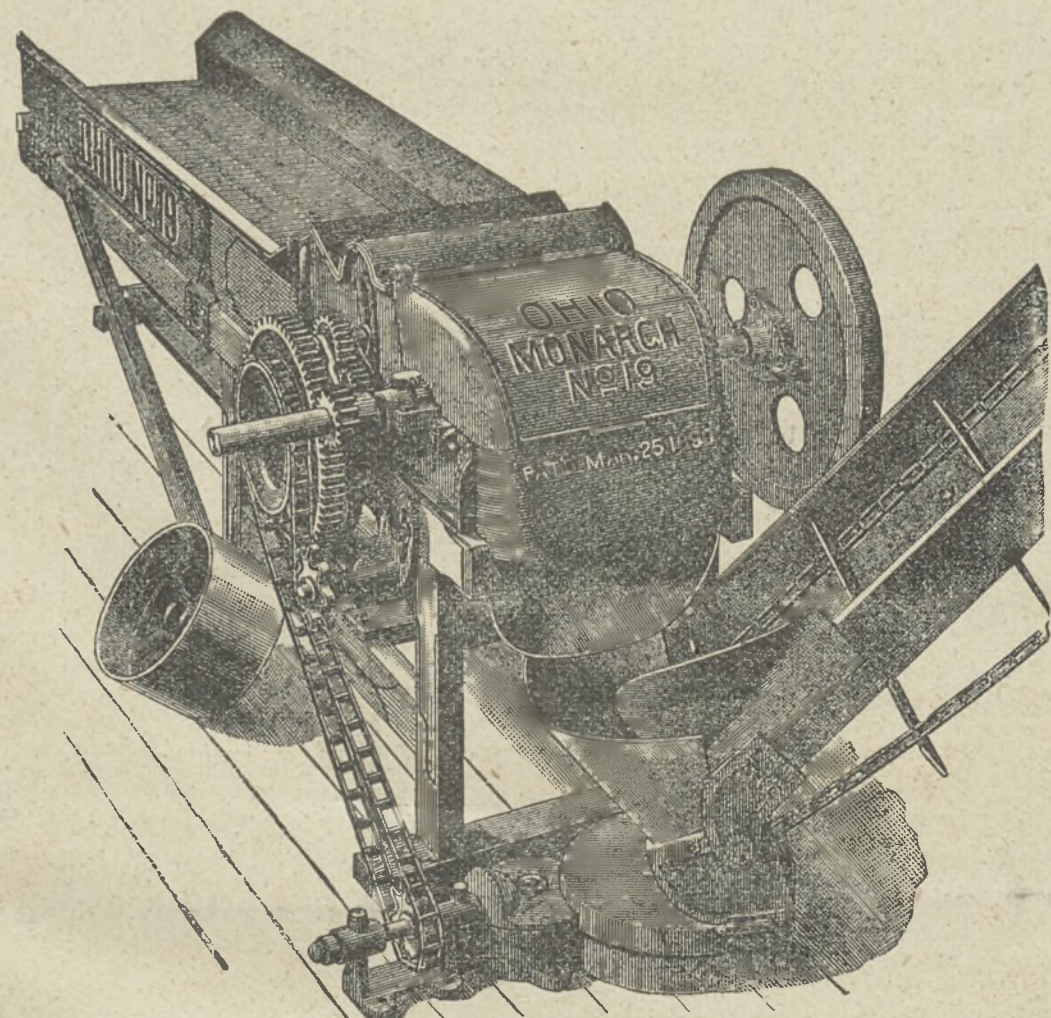
tárcsás boronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

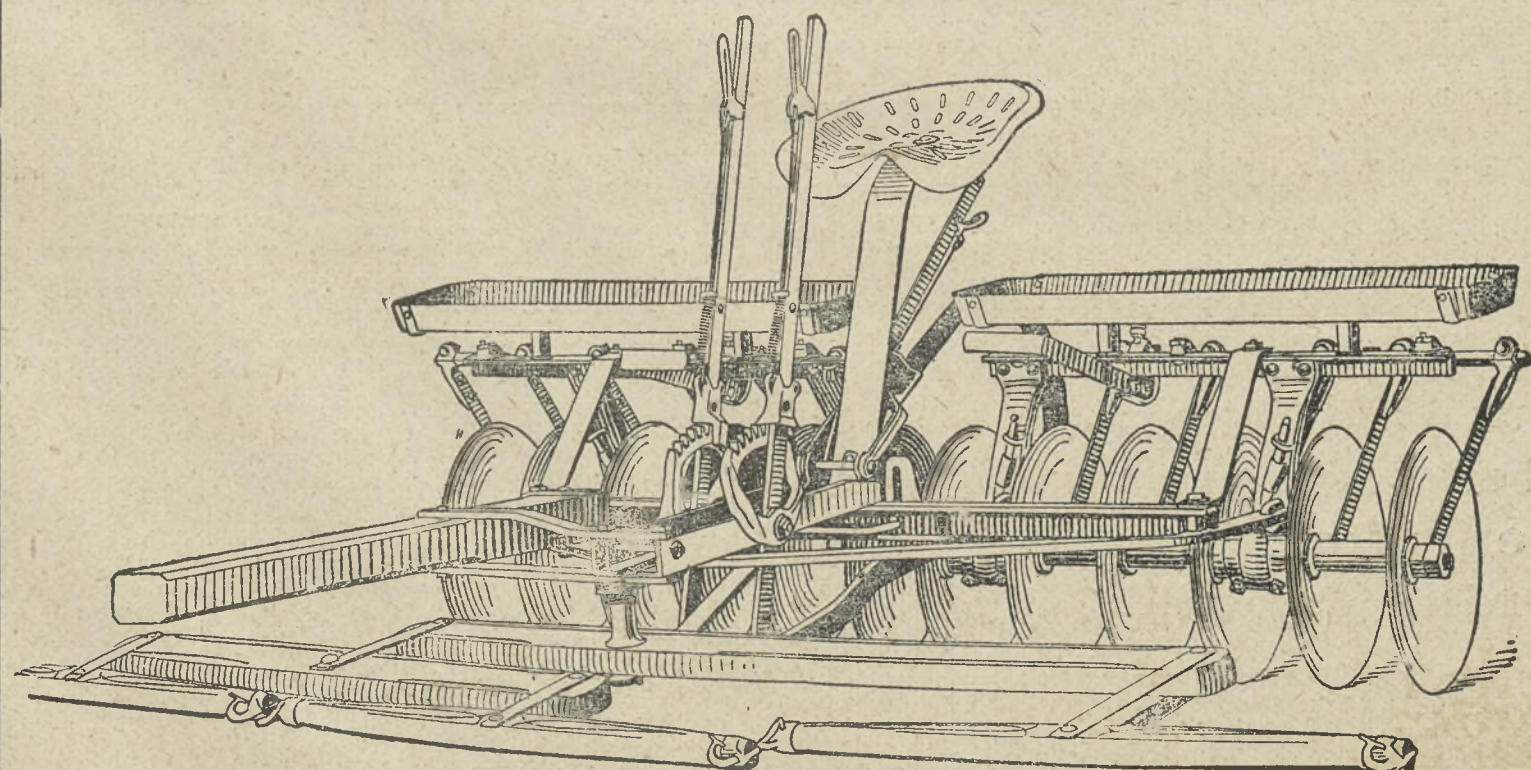
„OHIO“ eredeti amerikai takarmánykészítő gépeinket

államilag szubvencionált községek mint a legjobbnak bizonyult gépet óriási mennyiségben vásárolják.

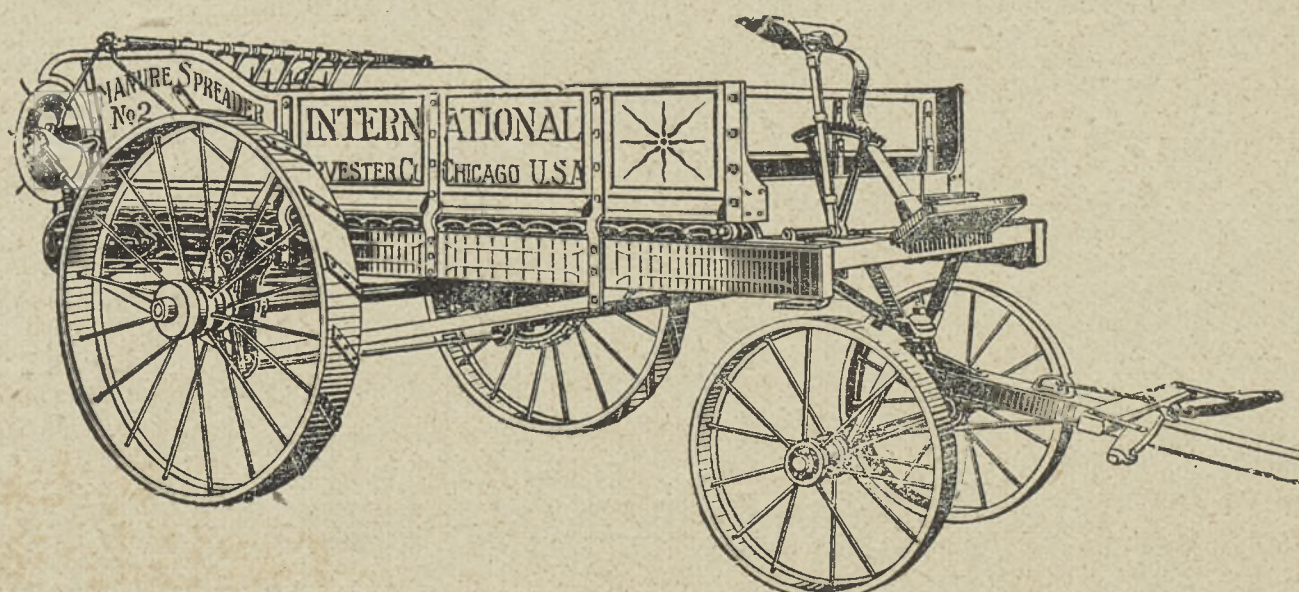
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.



„Ohio“ tengeriszártépő gép.



Mc Cormick tárcsásborona.



„International“ istállótrágyaszórókocsi.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

HOMOK — ARANY

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserep, fal és padlólapok, csövek stb., Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva, Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin, a legkülönbözőbb árakban. — A 84. számú ismertetési broszúra ingyen. — Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett (Németország).

Dió- és kórisfa

10—100 darabszámra, de nagy mennyiségekben is vételre kerestetik. Utbaigazítással szolgál a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatala 925. szám alatt.

69110 szám.
II. A.

Hirdetmény.

A nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és kiskundorosmai m. kir. méntelep-osztály részére 1909. november 1-től 1910. október 31-ig szükségglendő kenyér, zab, széna és alomszalma, ágyszalma és kemény tűzifa szállításának biztosítása végett **1909. szeptember 28-án délelőtt 9 órakor** a nagykőrösi méntelep parancsnokság számvevő irodájában írásbeli újabb zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy pedig a nagykőrösi méntelep parancsnokságánál, valamint a fentnevezett méntelep-osztályoknál megtekinthetők, ahonnan a feltételeket tartalmazó hirdetmény fölhívásra megküldetik.

Megemlítvén, hogy az osztályonként szállítandó cikkek körülbelüli összértéke a következő: Nagykörös 40,000 korona, Versecz 25,000 korona, Békéscsaba 20,000 korona, Baja 20,000 korona és Kiskundorosma 35,000 korona.

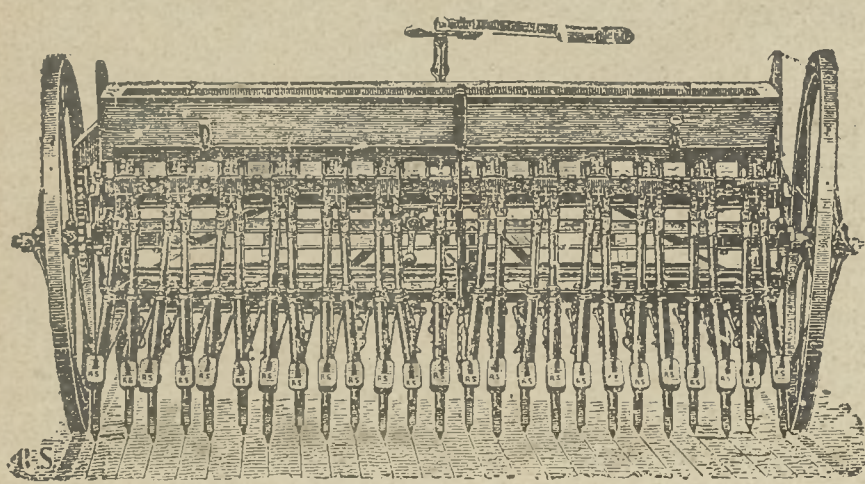
Budapest, 1909. szeptember hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA

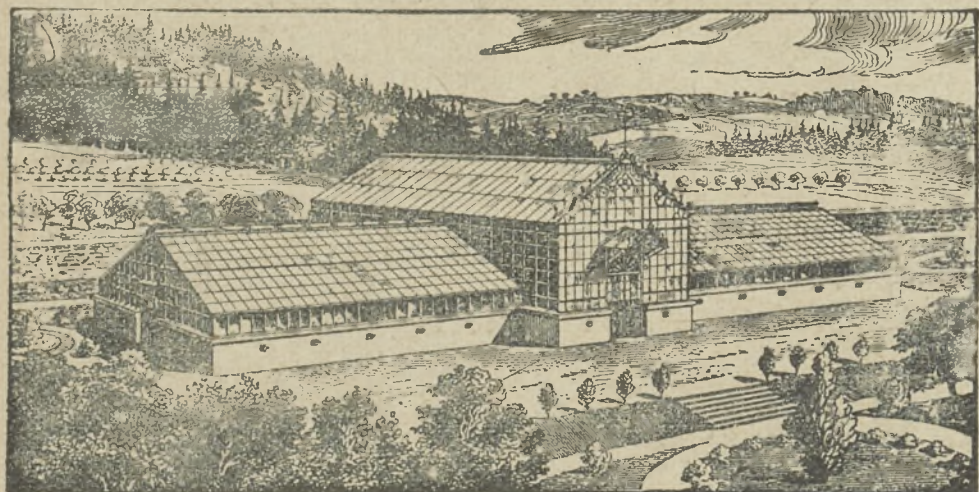
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52. SZÁM.



Ajánlja mérsékelt árakon a jelen időnyre: SACK RUDOLF elismert kitünő gyártmányait, aczélekeit, vasboronáit, könnyű és szilárd

sorvetőgépeit, szecs kavágó-, tengeriszártépő- és répavágó-gépeit, elsőrendű biztonsági járgányait, DEERING-féle amerikai tárcsásboronáit, eredeti „WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb takarmánypároló-készülékeit és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

MELHORN OSZKÁR R. Schweinsburg.



Legelső különleges gyár:

Pálmaházak, téli kertek, meleg- és hidegházak és bármely növényházak építésére, központi fűtések berendezésére legújabb szerkezetben és kiváló díszes kivitelben.

Magyarországi vezérképviselő:

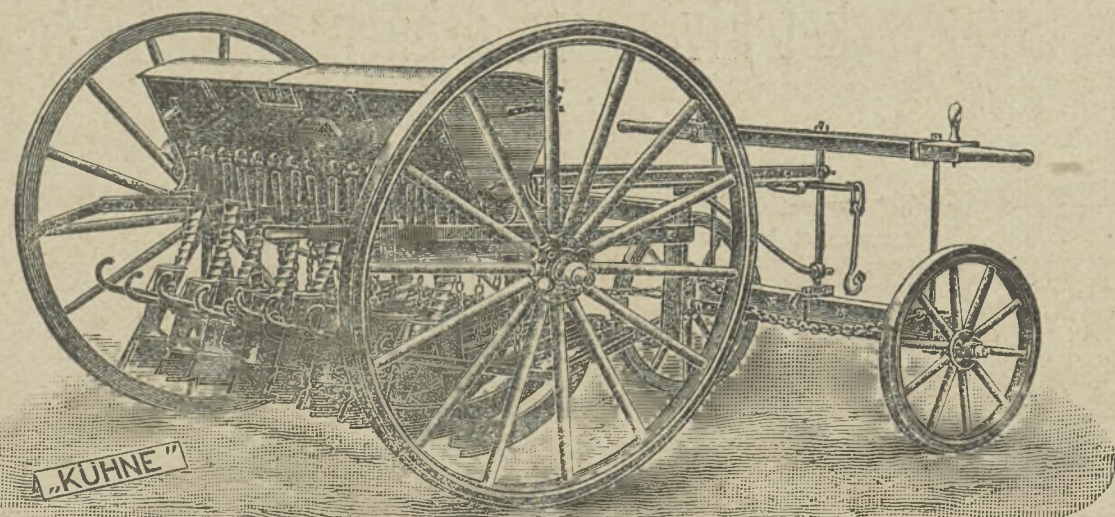
Általános üzem- és ipari gépgyár:

Kogler és Roszner

Budapest, V. ker., Váci-ut 26. szám.

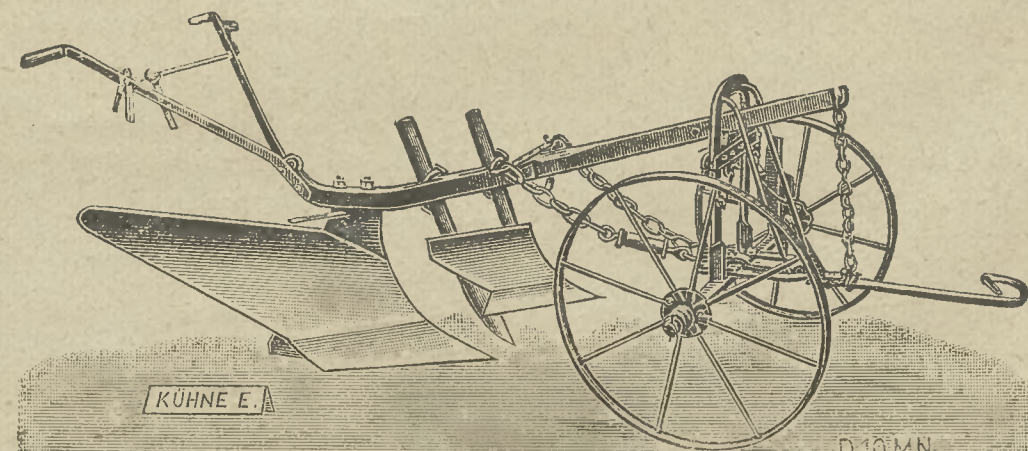
Bárminemű felvilágosítással, tervrajzokkal és költségtervezetekkel készséggel szolgálunk.

Meghívásra szakmérnökeink bármikor megjelenhetnek. Sziveskedjen megkeresni.



TARLÓHÁNTÁSRA:

Hirneves „OSBORNE“ tárcsásboronákat, uj, négyvasu HÁNTÓEKÉKET, egy- és kétvasu ACZÉLEKÉKET, szabadalmazott „PANNONIA“ és „MOSONI DRILL“ sorvetőgépeket, CAMPBELL talajtömörítőket, rostákat és trieuröket, borsajtókat stb. szállít:



„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r-t.

MOSONBAN

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.